پوختەیەك لە پەیامی تۆبەکەرانی باشور ... وەرگێڕانی شەداد شەدادی

جەنابی سەماحەتی ئایەتوڵا، بە گەورەیی خۆتمان ببەخشە کە کوردین، کە هەناسە دەدەین. بۆ خاتری رەزای روحی پیرۆزتان هەزار کوردستانتان بە فیدا دەکەین. ببەخشە کە هەندێك گومڕای حەقیڕمان هەن لە ڕوویان هەڵهات ئارەزووی ئازادی دەربڕن، سەرەڕای ئەوەی تەواوی سەرداران فەرموووبوویان کە تاوانی وەها لە کاتی وەهادا ئەنجامنەدەن. ئێمە زۆرمان پێیان گووت کە نەیکەن، نەیڵێن، پەنجەکانیان ببڕنەوە بەڵام بەو رەنگە مۆرە گڵاوی نەکەن، دژی ئیرادەی یەزدانییانەی ئێوە و سەردارانی دیکە رەفتار نەکەن، بەڵام، ئەفسوس، بە گوێی ئێمەیان نەکرد و خۆیان گوناهباری دونیا و ئاخیرەت کرد. ئێمە پێمان گووتن کە بەڕ دژایەتیکردنی وویستی حەزرەتتان، ئێمەی عەبدی بێدەسەڵات تووشی تۆفانی غەزەبی ئیلاهیی دەکەن، بەڵام بۆ خاتری دەروونی شەیتاننشینی بیماریان هەر کردیان.

ئەی قەومی کەراماتی نەبەویی شەریف، ئێمە بە ئازادی خۆمان خۆمان بە فیدای خاکی بەرپێتان دەکەین. لەعێراقێکی واحید و موحەددا دەبین بە خزمەتکارێکی مووچەخۆری زەلیل، دەبین بە مەڵوماڵات، دەبین بە دیواری زەردهەڵگەڕاوی توالێتی مزگەوتێکی بەغا. ئێمە رق و کینە و جەنگ و تۆڵە و تووندوتیژی نازانین لە هەمبەر زاتی عەروبەویتاندا، بەڵکو بلورێکی بێخەوشی خەجاڵەتیین و بۆ ئەبەد دەستلەسەر سینگ، نیگاشکاو، سەردانەویو، دەمتێپیو، رەزیلی ئومەتی عەرەبیین. کە لە داریشمان دەدەن، گریانی ئێمە بۆ مافی ئێوەیە. لە هەمان کاتیشدا، ئەگەر کوڕە کوردێك، کچە کوردێك، گەرمیانێك، چیایەك، ئەڵوەنێك زات بکا بە داگیرکەر و ئیمپریالیست ناوی پیرۆزی عەرەبتان ببا، ووردوخاشی دەکەین. دەست و قاچتان ماچ دەکەین مۆڵەت بفەرموون کە سەریان بخەینە ژێر زنجیری تانکەکانی فتوحاتە شەریفەکانتانەوە کە نوور بە جیهاندا بڵاودەکەنەوە.

جەنابی سەردار و سەروەری دەوڵەتداری موقەدەسزوبان، ئەی شمشێری عەدالەتی عەرەبیی و، سێبەری زاتی موعەزەمی ئیلاهیی، بمانبەخشە کە هەندێ گومڕای سەفیل و سەخیفی کوردان زاتی ئەوەیان کرد ئارەزووی سەربەخۆیی دەربڕن. تا ڕۆژی حەشر پەشیمانین و هەزار جار گوومان

خوارد كه رێگه‌مان دا كه به فيت و فيتنه‌ى شه‌يتان ئێمه‌ش ئاوه‌ها گوناهبار بكه‌ن. فه‌رمانڕه‌واى خاوه‌نشكۆ، جه‌نابى فه‌رمانده‌رى راسته‌قينه، له ئێمه ببووره‌ كه رۆژێك له رۆژان به كوردى گوومان خواردووه، بهڵام ده‌ستمان دامێنت باوهڕ به به‌نى قه‌ومه‌كه‌مان مه‌كه، ريسوايان بكه، بيانكه به په‌ند، خوێنيان بۆ زه‌وى و سه‌روه‌ت و سامانى هه‌موو زه‌ويش بۆ تۆ. يه‌ك تكا كه هه‌مانه ئه‌وه‌يه به چاوێكى تر له ئێمه بڕوانى. ئێمه تۆپه‌رستين، ئه‌وان خه‌وارج و شعوبه‌وى. ئێمه تۆمان به سه‌ردار ده‌وێ و خواستى سه‌روه‌ريى كوردان هه‌واڵه‌ى جه‌هه‌نه‌م ده‌كه‌ين. يه‌ك يه‌ك ده‌بين به سه‌گى به‌رده‌رگاى پيرۆزى ده‌سهڵاتى ده‌وڵه‌تسالارت به‌س تێكڕاى ئه‌و كوردانه ته‌واو بكه كه باسى خودسه‌روه‌ريیان كرد. ناموسمان بۆ تۆ، به‌س شكانى ئه‌وانمان بده‌رێ. چاره‌نووسمان بۆ تۆ به‌س ريسوايان بكه. كه‌ركوكمان بۆ تۆ به‌س خۆت سه‌ردارمان به و ناچارى ئه‌وه‌مان مه‌كه رێز له ره‌شوڕووتێكى كورد بگرين. سلێمانى و زاخۆشمان بۆ تۆ، به‌س خۆت، وه‌كو باوكێكى به‌به‌زه‌يى، مووچه‌يه‌كمان له به‌غاوه بۆ فڕێده با چيدى ناچارى ئه‌وه نه‌بين كه ببين به هاوخوانى هه‌تيوێكى كورد. به‌رماوه‌ى تووتكه سه‌گێكت به مووچه بۆ ئێمه زاده، ته‌په‌روكه، شه‌ره‌فه.

ئه‌ى ئه‌وانه‌ى ده‌وڵه‌تداريى و عه‌رشداريیتان لێ جوانه، ئه‌ى سه‌ميح و ره‌حيمه‌كانى ناوه‌ندى شه‌هامه‌ت و مهڵبه‌ندى ئيجلال، ئێمه عه‌بد و جاريیه‌ى ئێوه، به‌س بمانكه‌ن به خاوه‌نى نيگايه‌كى رووخسارى ره‌زامه‌ندتان. بۆ تاقه ئافه‌رينێك له زمانى شه‌ره‌فمه‌ندتانه‌وه، به‌نى قه‌ومى حه‌قيڕمان كونبه‌ده‌ر ده‌كه‌ين ئه‌گه‌ر له ئه‌شكه‌وتى چياكانيش بن. زنجيريان له پێ ده‌كه‌ين و ره‌وانه‌ى بازاڕه‌كانى كوفه‌يان ده‌كه‌ين.

تۆبه له گوناهى ئه‌وانه‌ى شه‌ريك بۆ زاتى ده‌وڵسالارتان ده‌دۆزنه‌وه. تۆبه له گوناهى ئه‌وانه‌ى كه دهڵێن كورد عه‌بدايه‌تى و جاريايه‌تى پێخۆش نييه، تۆبه له گوناهى ده‌ربڕينى ئاره‌زووى ئيمانڕه‌وێنى سه‌ربه‌ستى.هه‌ر شتێك له ناوه‌نده‌وه بێت، ئه‌گه‌ر ئاگر و ئافاتيش بێ، ئێمه‌ى عه‌بدى زه‌ليل، كه‌يفخۆشين به فه‌رمانداريیتان و شوكرين به به‌شمان.

ئەرمان رۆبن، ژیان و بەرهەمەکانی

پێشەکی و وەرگێڕانی لە فەڕانسەوییەوە بۆ کوردی: زانکۆ یاری
بەکالریۆسی زمان و وێژەی ئینگلیزی

ئەرمان رۆبن (Armand Robin)،شاعێر، وەرگێڕ و ڕۆژنامەنووسی فەڕانسەوی، ١٩ی ڕێبەندانی ١٩١٢ی زایینی لە گوندی "پلێگوورنێڤل"ی(1) باکووری ڕۆژئاوای ئەو وڵاتە لەدایکبووە. ئەرمان رۆبن دوایی ماوەیەک بۆ شاری پاریس کۆچ دەکات، بەڵام ناتوانێ بۆ هەمیشە لەوێ نیشتەجێ بێت و لە ساڵی ١٩٣٤دا بەرەو وڵاتانی یەکیەتی شۆرەوی ڕێدەکەوێت، لەوێدا بوو بۆ یەکێک لە ڕەخنەگەرانی دیکتاتۆری شۆرەوی و پاشان کە خۆی ئامانج و ڕاستییەکانی کۆمۆنیزم دەبینێت، دیسانەوە دەگەڕێتەوە فەڕانسە.
رۆبن لە ماوەی شەڕی جیهانی دووەم و داگیرکردنی وڵاتی فەڕانسە لە لایەن ئەڵمانیا پێشکێشکاری ڕادیۆ بووە. لە دوای خوێندنی بۆ فێربوونی زمان، بە سەر ٢٦ زمانی دەرەکی زاڵبووە و کتێبی چەندین نووسەری وەرگێڕاوەتەوە سەر زمانی فەڕانسەوی وەکوو: شێکسپیر (لە ئینگلیزییەوە)، سێرگەی یەسنین، بلۆک و بۆریس پاستێرناک (لە ڕووسییەوە)، ئەندرە ئێدی (لە مەجارییەوە)، ئادم میتسکیەویچ (لە لەهستانییەوە)، جوزیە ئۆنگارتی (لە ئیتالییەوە) و تۆ فۆ (لە چینییەوە) و چەند کتێبی دیکە لە زمانەکانی؛ فلاندری (زاویەێک لە وڵاتی بێلژیک)، ئەڵمانی و عەرەبی، ئیسپانیایی و کالمێک (باکووری ڕۆژئاوای ڕووسیە). ئەم نووسەرە لە ساڵی ١٩٤٥دا تێکەڵی یەکێتی ئاژاوەخوازی فەڕانسە دەبێت و لەو ماوەیە کتێبی شێعری "شێعرە نەخوازراوەکان"(2) چاپ دەکات و پاشان کتێبی "وشەی هەڵە"(3) کە مکانیزمی پرۆپاگەندەی وڵاتە توتالیتاریزمەکان تاوتوێ دەکات، دەنووسێت. لە ٢٧ی خاکەلێوەی ١٩٦١، رۆبن بە هۆی نەبوونی بەڵگەی خۆناسین لە لایەن هێزی پۆلیسەوە دەس بەسەر دەکرێ و سێ ڕۆژ دوایی ئەوە (٣٠ی خاکەلێوە) بە شێوەیەکی نادیار و سەرسوڕهێنەر لە نەخۆشخانەی "پاریزانی"(4) شاری پاریس ژیانی کۆتایی پێدێت.
هەندێ لە بەرهەمەکانی:
شێعر:
١ ـ ژیان بە بێ من، ١٩٤٠ ((Ma vie sans moi
٢ ـ شێعرە نەخوازراوەکان، ١٩٤٥ ((Poèmes indésirables

٣ ـــــ دەنگـــی دونیـــــا، ١٩٦٨ (Le Monde d’une voix, Éditions Gallimard)

٤ ـ پارچە شێعرەکان، ١٩٩٢ (Fragments, Gallimard)

٥ ـ سووڕی لە دایکبوونی وڵات، بەشی هاوبەش، دوایین چاپی؛ ٢٠٠٠ (Le cycle du pays natal, La Part Commune)

وەرگێڕان:

١ ـ شێعرەکانی ئەندرە ئەدی؛ ئاستانە، ١٩٤٦ (Poèmes d’Ady, Le Seuil)

٢ ـ شێعرەکانی بۆریس پاستڕناک، ١٩٤٦ (Poèmes de Boris Pasternak)

٤ ـ (شێعرە) چوارینەکانی ڕووسی، ١٩٤٩ (Quatre Poètes russes)

٥ ـ شێعری بێ تەرجمە، ١٩٥٣ (Poésie non traduite)

٥ ـ شێعری بێ تەرجمە ٢، ١٩٥٨ (Poésie non traduite)

٦ ـ چوارینەکانی عومەری خەیام، ١٩٩٥٨ ((Rubayat d’Omar Khayam)

٧ ـ هاوسەرانی گیلارد لە (قەڵای) ویندزری

ئۆتلۆی شێکســــپیر، ١٩٥٨ (Les Gaillardes Épouses de Windsor et Othello de Shakespeare)

٨ ـ پاشا لیری شێکسپیر، ١٩٥٩ ((Le Roi Lear de Shakespeare)

٩ ـ نووسراوە لە بیرچووەکان، ١٩٨٦ (Écrits oubliés II, Ubacs)

رۆمان:

١ ـ کەش و هەوا، ١٩٤٢ (Le Temps qu’il fait)

ڕادیۆ:

١ ـــ لــە شــایی جێژنــی ئیســتەردا، ١٩٨٢ (Pâques fête de la joie, Calligrammes)

٢ ـ شێعری بێ پاسپۆرت، ١٩٩٠ (Poésie sans passeport, Ubacs)

وتار:

١ ـ مرۆڤێک بێ کورتە چیرۆک؛ کەشە و هەوا، ١٩٨١ (L’homme sans nouvelle, Le temps qu’il fait)

٢ ـ شارەزایی لە سەر وشەی هەڵە، ١٩٩٠ (Expertise de la fausse parole, Ubacs)

3 ـ نامەیەک بۆ ژان گوێهنۆ، نامەیەک بۆ یۆس سوپرویاڵ؛ دوایین چاپی لە کتێبفرۆشی نارس، ٢٠٠٦ (Lettres à Jean Guéhenno, Lettres à Jules Supervielle, Librairie La Nerthe

بەشێک لە شێعری “شێعرە نەخوازراوەکان”

On supprimera la Foi
Au nom de la Lumière,
Puis on supprimera la lumière.

On supprimera l’Âme
Au nom de la Raison,
Puis on supprimera la raison.
On supprimera la Charité
Au nom de la Justice,
Puis on supprimera la justice.
On supprimera l’Amour
Au nom de la Fraternité,
Puis on supprimera la fraternité.
On supprimera l’Esprit de Vérité
Au nom de l’Esprit critique,
Puis on supprimera l’esprit critique.
On supprimera le Sens du Mot
Au nom du Sens des mots,
.Puis on supprimera le sens des mots

به ناوی نوور
ئیمان له ناو دەبەن،
پاشان نووریش
به ناوی ماف
ڕۆح له ناو دەبەن،
پاشان مافیش
به ناوی دادپەروەری
خێرخوازی له ناو دەبەن،
پاشان خێرخوازیش
به ناوی برایەتی
ئەوین وەلا دەنێن،
پاشان برایەتیش
به ناوی ڕەخنە
راسی بەرەو لایەک وێڵ دەکەن،
پاشان ڕەخنەیش
به ناوی چەمکی وشەکان
واتای وشە بە لایەکەوە دەنێن
له دوای ئەوەش چەمکی وشەکان.

....

پەراوێز:

1- Plouguernével
2- Poèmes indésirables
3- La Fausse parole
4- Parisian

سەرچاوەکان:

1- "Armand Robin" The Anarchist Encyclopedia: A Gallery of Saints & Sinners, January 2006 Archived May 27, 2008, at the Wayback Machine., retrieved on September 27, 2008.
2- http://www.armanrobin.org/txtpi.html [accessed on August 6th, 2017].
3- http://www.Gallimard.fr/catalogue/poesie-voix.html [accessed on August 6th, 2017].

(ئەم وتارە لە لاپەڕەی 46ی گۆڤاری مەهاباد، ژمارەی 199/198، ساڵی حەڤدەهەم/ خەزەڵوەری 2717،چاپ کراوە)

کاتەلۆنیا و رێگەی سەختی سەربەخۆیی … شاخەوان شۆڕش

کاتەلۆنەکان پێیانوایە ئەوان ناسیۆنێکی سەربەخۆن و ناڕەوا لە ساڵی ١٧١٤ دا خراونەتە ژێرچنگی سپانیا. هەنگاوە گرنگەکانی خەباتی سەربەخۆییان لەدوای نەمانی فەرمانڕەوای دیکتاتۆر فرانکۆ لە ١٩٧٥ دا، لە ساڵی ١٩٧٩ وە دەستپێدەکات کە جۆرێک لە خۆبەڕێوەبەریان پێدرا. لە ساڵی ٢٠٠٦ دا دەسەڵاتی زیاتر بە دەسەڵاتی بەڕێوەبەری کاتەلۆنیا دەدرێت. لە ساڵی ٢٠١٠ هەندێ لە دەسەڵاتەکانی لەلایەن دادگای دەستوریی سپانیەوە لێدەسەندرێتەوە. لەدژی ئەوە بەسەدان هەزار دەرژێنە سەر شەقامەکان و بۆ سەربەخۆیی خۆپیشاندان دەکەن. لە ساڵی ٢٠١٢ دا زیاتر لە یەک ملیۆن کەس خۆپیشاندان بۆ سەربەخۆیی دەکەن. لە ساڵی ٢٠١٤ دا دەسەلاتی کاتەلۆنیا گوێ بە سپانیا نادا و گشتپرسییەکی سیمبۆلی ئەنجام دەدا و ٨٠ لەسەدا دەنگ بە سەربەخۆیی

دەدەن، بەڵام ڕێژەی بەشداربووان تەنها ٣٧ لەسەد بوو.

دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەری کاتەلۆنیا مەبەستی جیابوونەوەیە، بەڵام وەکو دەسەڵاتێکی ڕەوا و هەڵبژێردراوی خەڵک لە ڕێگەی پەرلەمانەوە لە مانگی ژوونی ٢٠١٧ بڕیاری ریفراندۆمی پەسندکرد و پرسی مافی چارەنوسی خستە بەردەم گشتپرسی لە ١ ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٧ دا. گشتپرسی کرا و ٤٢% لەسەدای دانیشتوان بەشداریان کرد، لەوانە ٩٠ لەسەدا دەنگیان بە جیابوونەوە و سەربەخۆیی دا. ڕێژەی بەشداربووان کەمترە لەسەدا ٥٠% ی ڕێژەی دانیشتوانان، ئەوەش ئاماژەیە بەوەی کە خەڵکێکی زۆر سەبارەت بە جیابوونەوە دوودڵبوون یا لەبەر هۆکاری دیکە نەیانویستووە بەشداری گشتپرسیەکە بکەن. دیارە ژمارەیەکی زۆری سپانی لە کاتەلۆنیادا دەژین. لەگەڵ ئەوەی سپانیا بەهەموو شێوەیەک دژی جیابوونەوەیە، کاتەلۆنیا هەوڵی جیابوونەوە لەڕێگەی دایەلۆگی دیموکراسیانەدا دەدات.

کاتەلۆنیا هەرێمێکە لەو ١٧ هەرێمەی کە دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەریان لە سپانیادا هەیە. خاکەکەیان بەسەر ولاتی دیکەدا دابەش نەکراوە، بەڵکو کێشەکە تەنها پەیوەندی بە سپانیاوە هەیە. سپانیا دەسەڵاتێکی دیموکراسی هەیە، هەروەها کاتەلۆنیا دەسەڵاتی دیموکراسی هەیە و گەلێکی پێشکەوتووە. لە ڕوانگەیەکی دیموکراسیانەوە دەسەڵاتی کاتەلۆنیا بەهێزە لەبەرئەوەی هەڵبژێردراوی خەڵکە و پشتگیری خەڵکی هەیە. کێشەی ئەتنی لەناو کاتەلۆنیادا نییە و ناکۆکی رامیاری نادیموکراسیانە لەوێدا نییە. کاتەلۆنیا مەرجی سەرکەوتوویی لە بەڕێوەبردن و ئاستی ناوخۆییدا سەلماندووە، خاوەن دامەزراوە بەڕێوەبەری و جێبەجێکاریەکانە لەسەربنچینەیەکی ڕەوا و دیموکراسیانەدا. دەسەڵاتی دادوەری سەربەخۆ و بە دەستەوەردانی دەسەڵات دەتوانی کارە دادوەریەکانی ئەنجام بدات. باری ئابوری باشە و توانای خۆدروستکردنەوەی هەیە، ئەگەرچی لە جیابوونەوەدا زیانی بەرایی بەردەکەوێت، بەڵام واچاوەڕوان دەکرێت کە دەتوانێ لەسەر پێی خۆی بوەستێ. پەرلەمان دەسەڵاتی بڕیاری لەسەر پرسە چارەنوسسازەکاندا هەیە. بۆ نمونە بڕیاری ریفراندۆم و سەربەخۆیی پەرلەمان دەریکرد. هەڵبژاردن لە کاتی خۆیدا دەکرێن و ئاڵوگۆڕی دەسەڵات دیموکراسیانە ئەنجام دەدرێت. بوونی ئەو فاکتەرانە کە بەهێزی کاتەلۆنیا لە ئاستی ناوخۆییدا وێنادەکەن وادەکەن کە ئەگەر جیاشبێتەوە ئەگەری سەرکەوتنی وەکو وڵاتێکی سەربەخۆ هەیە. هەروەها لەبەر ئەو هۆکارانە ئەگەرەکانی دانپێنانی نێونەتەوەیی بە ولاتی سەربەخۆی کاتەلۆنیا ریالیستانەن. ئەوە ئەگەر لە هەوڵی

سەربەخۆییان سەرکەوتن.

کێشەکانی کاتەلۆنیا لە نکۆڵیکردنی سپانیادا خۆی دەدۆزێتەوە. لە دەستوری سپانیادا مافی چارەنوسی گەلی کاتەلۆنیا نەنوسراوە و ئەو مافەیان دەستوریانە نەدراوەتە. لە دەستوری سپانیادا نوسراوە کە سپانیا یەکە و پارچەنابێ. دادگای دەستوری سپانیا رەتی ریفەراندەم و ئەنجامی ریفەراندەم دەکاتەوە و بە نادەستوری دادەنێ. بەمجۆرە حکومەتی سپانیا دژی جیابوونەوەیە و هەڕەشەی دەستبەسەرداگرتنی کاتەلۆنیا لە رێگەی ئەرتیکلی ١٥٥ەوە دەدات. دەسەڵاتی سپانیا هەموو هەوڵێک دەدات تاکو سپانیا بە یەکگرتوویی بهێڵێتەوە، هەروەکو باسکەکان لە زووەوە هەوڵی جیابوونەوە و سەربەخۆیی دەدەن. بۆ ئەوەی بەر بە پێکدادان بگیرێت، پێوستە دانوستان و گفتوگۆ بکرێت و لە رێگەی دایەلۆگەوە کێشەکان چارەسەر بکرێن. یەکێتی ئەوروپا دەتوانێ ڕۆڵی گرنگ لەو بارەیەوە بگێڕێت، بەڵام واپێدەچی یەکێتی ئەوروپا زۆر ئارەزووی جیابوونەوەی کاتەلۆنیا ناکات.

لەراستیدا کەیسی کاتەلۆنیا سەختە، بەڵام ئەوان وەکو گەلێک خۆیان بە سپانی نازانن و بە مافی خۆیان دەزانن چارەنوسی خۆیان دیموکراسیانە دیاریبکەن. سپانیەکان بە پێی بەرژەوەندی ناسیونالیستانەی سپانیا دەستوریان نوسیوەتەوە. سەپاندنی بەرژەوەندی نەتەوەی بالادەست کە لە دەستوردا چەسپێندراوە بەسەر نەتەوەی کەمینەدا پێشێلکردنی مافی نەتەوەی کەمینەیە. هەر کەمینەیەک ئەگەر مەرجەکانی نەتەوە پێبکاتەوە، مافی رەوای خۆیەتی وەکو ناسیۆنێک رەتی دەستوری سەپێندراو بکاتەوە و ناسیۆنبوونی خۆی رابگەیەنێ. بەیەکەوەژیان لەسەربنچینەی ئارەزوومەندی و پەسندکردنی بەرابەر بەدیدەهێندرێت، ئەگەر نەتەوەی زۆرینە لەژێرناوی پیرۆزی یەکێتی خاکدا ڕێگری لە ئازادی نەتەوەی کەمینە لە بریاری چارەنوسدا بکات، بنەمای بنچینەیی بەیەکەوەژیانی ئارەزوومەندانەی ئازاد ناهێڵێت. بەیەکەوەژیان فۆرمی ئارەزوومەندی خۆی لەدەستدەدات و دەچێتە خانەی سەپاندنی مانەوە لە چوارچێوەی دەوڵەتدا. ناچارکردنی کەمینە بە مانەوە ناکۆکی ناوخۆیی دروستدەکات، ئەگەر دەسەڵاتی زۆرینە لەجیاتی مسۆگەرکردنی مافی کەمینە لە دەسەڵات و سامانی وڵاتدا، پۆلیتیکی پەرواێزکردن بگرێتەبەر، نکۆڵی لە مافیان بکرێت و داواکانیان پشتگوێ بخرێت.

لە بارێکدا کە کاتەلۆنیا سەربەخۆیی راگەیاندووە، سپانیا وەکو وڵاتێکی بەهێزی ئەوروپا دژە، کێشەکان لەسەرەوە دەستپێدەکەن و بەرەوهەڵکشان دەچن. ئایا سپانیا دەتوانێ کاتەلۆنیا بخاتەوە

ژێرچنگی خۆی و دەسەڵاتی بەڕێوەبەری کاتەلۆنیا هەڵوەشێنێتەوە؟ یا ئایا کاتەلۆنیا دەتوانێ بەربەستەکان تێپەڕێنێ و بگاتە سەربەخۆیی؟ دواڕۆژ پێشانمانی دەدات. بەهیوای سەرگرتنی سەربەخۆیی کاتەلۆنیا.

27-10-2017

کەرکوك لە شا ئیسماعیل سەفەوییەوە بۆ حاجی قاسم سلێمانی … عەلی مەحمود محەمەد

548 ساڵ لەمەوبەر تورکمانە سونییەکان لە ڕێگای سوپای ئاق قۆینلووەوە هاتنە کەرکوك پاش داگیرکردنی عێراق, دوای 39 ساڵ لەو مێژووە سەفەوییەکان بە سەرۆکایەتی ئیسماعیل سەفەوی کەرکوك داگیرە کەن بە بێ شەڕ و تورکمانە شیعە قزڵباشییە تورکمانەکان دێنە ناوچەکەو جێگیر دەبن تیایدا, دوای 26 ساڵ کۆتایی بەدەسەڵاتی تورکمانە قزڵباشیەکان " شیعەکانی ئێستا" هات, لە ساڵی 1534 کەرکوك گەڕایەوە ژێر دەسەڵاتی عوسمانییەکان تا داگیرکردنی لە لایەن ئینگلیزەکانەوە لە جەنگی جیهانی یەکەم بەردەوام بوو, دوای 483 ساڵ لە یەکەم داگیر کاری لە لایەن قزڵباشیەکانەوە, جارێکی دیکە ئێرانییەکان لە ڕێگای قاسم سلێمانییەوە لە 16ی ئۆکتۆبەری 2017دەگەڕێنەوە شاری کەرکوك وەك براوەیەك, لە قۆناغی دووەمدا پێشبینی ناکەم مانەوەیان وەك قۆناغی یەکەم درێژ بێت و 26 ساڵی دیکە بەردەوام بێت.

لە گەڵ هەڵدانی ئاڵای کوردستان لە شاری کەرکوك وتمان هەڵەیە, کە ئەنجومەنی پارێزگای کەرکوك بڕیاری ریفراندۆمی دا, زانیمان تەڵەیەکی ترسناکەو کورد دەکەوێتە تەڵەی کەرکوکەوە, چونکە پێکهاتەی دیمۆگرافی شارەکە , ئەوە نییە لە ڕێگای نمایشی تەلەفزیۆنی ئەندامانی ئەنجومەنی پارێزگاوە یەکلا بکرێتەوە, ڕۆژەکانی پێش و دوای ریفراندۆم زۆر تەڵەی شەڕی نەتەوەیی لە شارەکە نرایەوە باش بوو کەس تێی نەکەوت, هەرچەندە هەموو بۆمب هاویشتنەکان دەستکرد بوو, دەیەویست سەرجەم نەتەوەکان بسوتێنێت

نەك كەسی دیاری كراو, بۆمبەكان تەڵەیەكی مەترسیدارتر بوون لە كارەساتەكەی 16ی ئۆكتۆبەر.

كەركوك شارێكی كۆسمپۆلیتیە نەك نەتەوەیی, ئەوەی هەر یەكە لە نەتەوەیە كوردو توركمان و عەرەب و شیعەكان بانگەشەی بۆ دەكەن بە بۆ شەڕی نەتەوەیی و قڕكردن نایاتە دی, بە پێی ئاماری ساڵی 1957 كە ڕێكترین و گونجاوترین ئامارە تا ئێستا ئەنجام درابێت, پێكهاتەی شارەكە وەك پارێزگا بەم شێوەیەی خوارەوەیە: كورد”187592″ 48,2%, عەرەب”109630″ 28,2% و توركمان”83371″ 21,4% ی پێكهاتەی شارەكەپێك دەهێنن, ژمارەكەی دیش سریان و ئەوانی دی, هەرچی ناوەندی شارە عەرەب 27127.كورد40047 و توركمان 45306 و كلدان و سریان 1509 پێك دەهێنن, واتا وەك پارێزگا كورد یەكەمە, وەك ناوەندی شاری كەركووك توركمان لەو كاتە زۆرینە بووە, وەلێ كۆچی هاووڵاتیانی لادێ بۆ شار لە قۆناغی سەرمایەداری كە لە دوای ساڵی 1958 بە هۆی بنج داكوتانی سستەمی سەرمایەداری و كۆتا كردنەوەی دەسەڵاتی دەرەبەگایەتی دیاردەیەكی سروشتی و ئاساییە.
كەركووك لەبەر ئەوەی هێمای تێكۆشانی سیاسی ناسیۆنالستەكانی كورد و توركمان و شیعەكانە”بەهۆی بوونی مەزاری 3 ئیمامیان زەین عابدین و ئیمام قاسم و ئیمام عەباس” بۆیە هەستیارە بۆ نیشتەجێ بوونی خەڵكی دەرەوەی پارێزگاكە, واتا كەركوك شاری كۆسمپۆلێتی داخراوە بۆ هاووڵاتیانی خۆی, نەك هاووڵاتیانی دەرەوەی پارێزگاكە كە بە مەبەستی گۆڕینی دیمۆگرافی شارەكە بۆی دێن.

ئایا دەستیان لە كەركوك هەڵگرت؟

ئەگەر شەڕو پەلامارەكانی قەرەتەپەو جەلەولا لە ساڵەكانی 2008 بە دواوەو شەڕە بەردەوامەكانی دوزو هەڕەشەكان فەریق روكن عەبدائەمیر زەیدی سەركردەی تیپی دجلە بۆ گەڕانەوە بۆ ناو كەركوك بە تەواوی لە بیری خۆمان ببەینەوە بیكەینە مێژوو,لێرەوە دەست پێبكەین كە كەركوك شارێكی هەستیارە بۆ زۆرینەی پێكهاتەكان”كورد, توركمان شیعەو سونە, عەرەب شیعەو سونە”, بۆیە دەست بردن بۆ ئەنجامدانی ریفراندۆم لە تەواوی پارێزگاكەو بایكۆتكردنی لە لایەن توركمان عەرەبەوە بۆ خۆی پرۆسەكەی خستە ژێر پرسیارەوە, بڕیاردان لە ئەنجامدانی ریفراندۆم لە شاری كەركوك بە تەواوی پارێزگاكە هەڵەیەكی كوشندە بوو, دەبوایا لەوپەڕی بەشێكی شارەكە ئەنجام بدرابایا,دەتوت حكومەتی كوردستان روسیایەو ریفراندۆم لە قرم ئەنجام دەدات, لەشكری سورو یەك لەسەر شەشی خاكی جیهان لە پشتێتی.

دەبوایا چارەنوسی شاری کەرکوك بە پێی دەستور لە ساڵی 2007 یەکلا بکرابایاتەوە, وەلێ لە 2017ەش حکومەتی عێراقی رازی نەبوو, جارێکی دیکە گفتوگۆ لەسەر چارەنوسی کەرکوك بکاتەوە, لەو کاتەی کورد خەونی بەوە دەبینی کەرکوك بکاتە پایتەختی وڵاتەکەی, کەچی عێراق بە جێبەجێکردنی مادەی 140 رازی نەبوو, بەردەوام کات دەکوژێت بۆ ئەوکاتەی کۆتایی بە کێشەکانی لە گەڵ سونە دەهێنێت و هێزە نیمچە لیبراڵەکانی عێراق زیاتر پەراوێز دەکات, نەك مادەی 140 جێبەجێ ناکات, بەڵکە بەردەوام لە هەوڵی ئەوەدایە فیدراڵیەتی کوردستان بێهێزو بچوك بکاتەوە.
چەند رۆژێك پێش ریفراندۆمەکە دادگای کارگێڕی عێراق هەڵکردنی ئاڵای کوردستانی لە کەرکووك هەڵوەشاندەوە, پێشتریش ویستی بێتەوە ئەو سەربازگایانەی کە لە ساڵی 2014 بەجێی هێشتبوو, هەرچەندە گەڕانەوە بۆ ئەو سەربازگایانە بە بونی شەڕی داعش بۆ ئەو گرنگ نەبوو, پێی باش بوو هەڵیبگرێت بۆ دوای شەڕی داعش بە تایبەتیش دوای گرتنەوەی حەویجە, بۆیە کردییە دوا ویستگەی شەڕی خۆی بەرامبەر بە داعش.

لەو داواکارییەی هێزە ئاسایشەکانی عێراق کە ئاراستەی هاووڵاتیان کرا لە چەند رۆژی پێش هێرشەکەی 16ی ئۆکتۆبەر تیایدا نوسراوە: زۆر چاوەڕوانمان کرد بۆ گەڕانەوە بۆ کەرکوك, کەواتا ویست کۆنتر بوو لە ریفراندۆم بۆ گەڕانەوە بۆ شاری کەرکوك ئەگەر ئاشتیانە بێت, داگیرکردنی لە بارودۆخی شەڕدا,حەسەن تۆران جێگیری سەرۆکی بەرەی تورکمانی رۆژی پێش هێرشەکەی 16ی ئۆکتۆبەری 2017 وتی : سەپاندنی دەسەڵات بەسەر پارێزگای کەرکوك و بیرە نەوتەکان پەیوەندی بە ریفراندۆمەوە نییە, پێش ریفراندۆم داڕێژرابوو,بەرپرسێکی باڵای نزیك لە حەسەن روحانی سەرۆکی کۆماری ئیسلامی ئێرانیش بە شەرق ئەوسەتی وت : رێگا نادەین کوردەکان لە رێگای نەوتی کەرکوکەوە بچنە بازاڕی نەوتەوە, هەرچی ماڵپەڕی ئەلمۆنیتەرە وتی “قاسم سلێمانی نەیشاردەوە لە زوەکەوە حەشدی شەعبی و حکومەتی عێراق بە نیازی پەلاماری کوردستانن, هاوپەیمانی نیشتمانیش هەمیشە رێگریان دەکرد لە جێبەجێکردنی مادەی 140, حەنان فەتلاوی راشکاوانە وتی 10 ساڵە رێگری دەکە… هەموو ئەمانە دەریدەخەن کەرکوك ناوچەکانی دیکە هەر یەکەی بە پێی گرنگییەکەی لە روانگەیەکەوە , شەنگار لەبەر هیلالی شیعییەکەی, داقوق لە بەر مەرقەد و پیرۆزییەکەی, تازە لەبەر خەڵکەکەی و نزیکی لە شاری کەرکوکەوە …. یەك دەقەش لەبیر نەکرابوون, هەموو خەونەکان بۆ گەڕانەوە بوو بۆیان, لە بەیانامەیەکدا ئاژانسی پاراستن و زانیاری –زانیاری هەرێمی

كوردستان دەڵێت ئەوەی دەگوزەرێت بەشێكە لە رێكەوتنی حكومەتی هەرێم و حكومەتی بەغا لە ساڵی 2016 كە پەیمان لە نێوانیان مۆر كراوە، پێشمەرگە بكشێتەوە بۆ ئەو شوێنانەی لە پێش 9ی حوزەیرانی 2014 لێی بوونە،كەواتا ویسترا لە رێگای ریفراندۆمەوە خۆ لەو ترسە رزگار بكرێت،كەچی كەوتنە تەڵەكەوە، تەڵەیك ئێستاش نەبوایا لە پێش هەڵبژاردن خولێك لە شەڕ پێویست بوو بۆ عەبادی بۆ دەرچونەوەی لە هەڵبژاردنەكانی مانگی ئازاردا.

بەڵام ریفراندۆم توركیای كردە نەیاری پارتی و هەرێمی كوردستان و رۆژئاواش وەك مناڵێكی لاسار سەیری كوردی كرد، ریفراندۆم نەبوایا حكومەتی عێراقی ئەم هەموو پاكێجەی لە یەك قۆناغدا داوا ناكرد، ریفراندۆم دۆسیەیەكی گەورە بوو، بەڵام كورد خاوەند حیزب و سەركردەی عەقڵ بچوك بەهۆی ئەوانیشەوە پەرت و بڵاو یەكنەگرتوو لە ئاستی پرۆسەكەو كاردانەوەكانیدا نەبوو، هەرچەندە شەوی 25ی مانگ و رۆژانی پێشتر پەرلەمان و سەرجەم پارتە سیاسییەكان و كەسە یەكەمەكانیان خۆیان یەكلا كردەوەو هەموو بە بەڵێ دەنگیان دا لە ژێر پاڵەپەستۆی شەقامدا، تەنانەت لە ریفراندۆم هێرۆخان چووە كەركوك دەنگی دا، هەرچەندە پوچەڵكردنەوەی ریفراندۆم لە دەستپێكی بانگەشەكە لە لادانی وێنەی تاڵەبانی و بارزانی لە شەقامەكانی سلێمانی، تا هەوڵی ئەنجامنەدانی ریفراندۆم لە كەركوك و كێشە نانەوە لە ماوەی 22 رۆژی دوای ریفراندۆم هەموو لوغمی زۆر گەورە بوون لە بەردەم پرۆسەكە، ترسناكتر لە هەڕەشەی وڵاتانی ناوچەكە.

ئێستا سڕ كردن یان هەڵوەشاندنەوەی ئەنجامی ریفراندۆم خەونە، ریفراندۆم ویستی ئازادانەی خەڵكە لە ویژداندا چەسپیوەو ژمارەكە چووە مێژووەوەبە هیچ هەڵناوەشێتەوە.
حكومەتی عێراق جەخت لەسەر داخوازەكانی رابردووی خۆی دەكاتەوە لە هەر گفتوگۆیەك پاراستنی یەكپارچەیی خاكی عێراق، رێزگرتن لە دەستور بۆ نەتەوەی ژێر دەست، دەسەڵاتی حكومەتی فیدراڵی بەسەر دەروازە سنورییەكان و فرۆكەخانەكان،سامانە سروشتیەكان ، هێزی پێشمەرگە و دەزگا ئەمنییە كوردییەكان، كەمكردنەوەی بودجەی هەرێم بۆ 12% لە زۆرترین حاڵەتدا 13% و دابەشكردنی موچە لە رێگای ئەنجومەنی پارێزگاكان و دانی تەنها موچەی 600 بۆ 680 هەزار كەس و بڕینی موچەی نزیك بە 60%ی موچەی موچە وەرگران،…. ئەمانەش هەموو بۆ ئەوەی هەموو دەسەڵات و هەیبەتێكی هەرێم نەهێڵێت، واتا كورد خاوەنی هیچ نەبێت، جگە لە مەجلس تەشریعی و تەنفیزیەك لە ناو هەمان تەلاردا بە دەسەڵاتەكەی ئەوكاتەوە.

داگیر کردنی کەرکوك

حەشد لە دوزو تاوغ و تازە و بشیر بوون و کۆنترۆڵی تەواوی تازەو بشیر لە ژێر دەستیانا بوو پێش 16ی ئۆکتۆبەر, کە تەنها چەند کیلۆمەترێك لە ناوەندی شارەوە دور بوون, کەچی ئەو شارۆچکانە ریفراندۆمیشیان بۆ رێکخرا لە کاتێکدا سندوقی دەنگدانیان بۆ دانەندرابوو.

دووشەمە رەشەکەی 16ی ئۆکتۆبەر, سەنگەرە بەهێزەکانی پێشمەرگە کە 3 ساڵ زیاتر بوو تیایدا شەڕی داعشیان کرد لە کەرکوك و نەیانتوانی بیبێن ,ئەو بەرە بەیانە سەری ترامپ و قاسم سلێمانی لە مەنجەڵێکدا کۆکردەوە, هەر لایەنەیان لە قۆڵێکەوە خەریکی دانوساندن بوون بە مەرجی خۆیانەوە, ماکۆرگ دەیەویست تەقە دەستپێنەکات بۆ ئەوەی پێشمەرگە رازی بکات بۆ گەڕانەوەی سوپای عێراقی بۆ کی 1, حاجی قاسم سلێمانیش گڵۆپی سەوزی بۆ عەبادی هەڵگرت بۆ پەلاماردانی کەرکوك و پوچەڵ کردنەوەی هەوڵەکانی مەکۆرگ, گڵۆپ بە دەستی حاجی قاسمەوەو فرمان لە گیرفانی عەبادی فەرماندەی هێزە چەکدارەکان بوو , لەوکاتانەی سەرانی پدك و ینك لە دوکان کۆدەبونەوەو دەستیان لەناو دەست یەکتر بوو, هەندێکیان دەستەکانی دیکەیان لەناو دەستی سەنگەرەکانی بەرامبەریان بوو, واتا لە دوکان کۆبونەوە دەکرا,کەچی دەستێکی دیکە لەناو دەستی بەغدا بوو لە قۆڵێکی دیکەوە مفاوەزات دەکرا, لێرەدا گرنگە شتێك باس بکەین , ئەوەی کرا شاراوە نەبوو, بەڵکە لە دوکان تاوتوێکرا,زۆرینە ناڕازی بوون بۆی,پێشتر گفتوگۆکان لە دەرەوەی شەرعیەتی حیزبی و حکومی دەستیپێکردبوو, هەر وەك پاڤێڵ تاڵەبانی دانی پێدا دەنێت و دەڵێت دوای رۆژێك دانوساندن لە گەڵ عەبادی رێکەوتین.

ئیتر پرسیارێك لێرەدا سەر دەردێنێ, ئەگەر بمانەوێت و شیکارێکی بێلایەنانە بکەین , ئەویش رێکەوتنی ئەوان بە پێی هەوڵەکانی مەکگۆرك بووە, یان هەوڵەکانی قاسم سلێمانی جیا بووە لەو هەوڵانە ؟؟؟, دەبێت یەکلا بکرێتەوە پەیوەندی نێوان ئەو دوو دانوساندنە چییە لە رۆژەکانی پێش گرتنەوەی کەرکوك, ئەمە بۆ مێژوو و حوکم دان بەسەر کەسەکاندا گرنگە, هەرچەندە هیچ لە ئەنجامەکان ناگۆڕێت کە لە دەستدانی کەرکوکە.

کەواتە پێش پەلامارەکە رێککەوتن کراوە, ئەوەی لە دوکان ئەنجامدرا و ئەوەی لە بەرەکانی شەڕ لە سەرەتادا نمایش کرا تەنها شانۆگەریەك بوو, شانۆگەرییەکە بۆ ئەو پێشەکیەش دەتوانرا نمایش بکرێت, قوربانیەکانی شانۆگەرییەکە مردنی راستەقینەی ژمارەیەك پێشمەرگەی

قارەمان بوون “84 بۆ100 شەهید دەقیق نییە کەمترە لەو ژمارەیە, ئەمە تەنها بۆ ئەوەیە بڵێن لە شەڕدا شکاوین, نەك بە ڕێکەوتنێکی نا گرنتی دۆڕاو شار تەسلیم کراوەتەوە, تا ئێستا بە ناو وێنەوە بڵاونەکراونەتەوە ژمارەی شەهیدەکان چەندن؟”, کە ڕێك کەوتوونە ئەدی بۆ کوڕی خەڵکتان بەکوشتدا ؟؟, یان تەنها ویستتان بە خەڵك بڵێن لە شەڕدا شکاوین و لە ژێرەوەش ڕێکەوتن لە گەڵ ڕێوە فێڵبازەکەتان کردووە, دەست بەتاڵ تیایدا دەرچوون, بۆ ئاگا لەوەی بەغا پێویستی بە شانۆگەری وا نییە نمایشی راستییەکە دەکات, چونکە هەڵبژاردن پێویستی بەم چیرۆکانەیە, ناتانزانی حەسەن پلایس و جەماعەتەکەی ناتوانن نهێنی پارێز بن.

ئەگەر لە کەرکوك 4 کاتژمێر شەڕکرابێت و لە قۆناغی یەکەمدا بەغدا تێك شکابێت, ئەوا لە دوز 4 دەقەش شەڕ نەکرا, کە چەند کیلۆمەترێك لە خوار بەرەی باشوری کەرکوکەوەیە و لەسەر هەمان راستە ڕێگای بەغدایە, لە خانەقین و مەرگەسۆر تەقە هەرنەکرا, لە هێرشی دووەمی سوپاو حەشد لە کەرکوك ڕێکەوتنەکە جێبەجێ کراو بۆ تەقە پاشەکشەکرا, پێشمەرگە نەك بە تێ شکاوی بەڵکە بە چاوی پڕ فرمێسکەوە پاشەکشەی پێکرا وەك مالکی وتی بە بێ دەستێوەردانی قاسم سلێمانی کەرکوك ناگرترایەوە, عەبادیش وتی پێشمەرگە هاوکاری هێزە هاوبەشە عێراقیەکانی کردووە نەك شەڕی کردبێت, ئیتر ئەو بەرەبەیانە پێشمەرگە زانیان دەستیان بەستراوەتەوە لە لایەن قاسم سلێمانییەوە, بۆیە کە بەرەبەیانی دنیا روناك بوەوە کە پاشەکشەیان دەکرد بە بەرچاوی هاووڵاتیانی شارەوە, بینیان پێشوازییەکەی جارانیان لێ ناکرێت .
هاشم هاشمی نەیشاردەوە کە ڕێککەوتن لە نێوان پاڤێڵ تاڵەبانی و قاسم سلێمانی و هادی عامریدا بووە, کەریم نوری وتە بێژی حەشدی شەعبیش وتی پێشمەرگە نەشکاوە بەڵکە هاوکاریمانیان کردووە لە شەڕەکە, ئیتر قسەو لێدون زۆر زۆرە لەم بوارە, دەسەڵاتدارنی شیعەش وەك کورد وان لە هەرچوارلاوە قسە دەکەن .

لێرەدا دەرکەوت عەرابی گرتنەوەی کەرکوك قاسم سلێمانی بوو نەك عەبادی و سوپا و حەشدی شەعبی, پرۆسەکەش شەڕ نەکردنی پێشمەرگە بووە نەك تێکشکان, چونکە هێزەکانی بەغدا لە شەڕی بەرایيدا تێکشکان و پاشەکشەیان کرد, ئەگەر لە تێکشکان بەردەوام بونایە ئەوا نەخشەکەی هاوکاری کەران جێبەجێ ناکراو حاجی قاسم سلێمانیش بە دۆڕاو لە یارییەکە دەردەچوو, چونکە لە گەڵ روناك بونەوەی دنیا ئیتر نیگاکان دەکەوتنە سەر شەڕی کەرکوك, شەڕێك چەند کیلۆمەترێك

لە شارێكی ملیۆنییەوە دور بوو, كاردانەوە لەسەر شەڕی كەركوك زۆر زیاتر دەبوو وەك لە هەندێك وردە شەڕی دواتر,24 كاتژمێر شەڕیان بكردبایا, جیهان داوای راگرتنی دەكرد,ینك هێزی یەكەمی شارەكەیە تا دەگاتە خانەقین, هێزی سەربازییەكەشی هێزی سەرەكییە, بۆیە ئەو رێكەوتنە بەرەكانی شەڕی لەو ناوچەیە ئارام راگرت.

رێكەوتنی پاڤێڵ تاڵەبانی و حەیدەر عەبادی و هادی عامری عەراب و ئەندازیارەكەی قاسم سلێمانییە, كاری مانگێك زیاتری ئەو بوو ئەو بەرەبەیـانە بـەری خۆی گـرت, ئـەو لـە پێـش ریفراندۆم و دوای ریفراندۆمیش بە درێژایی ئەو 22 رۆژە دەیەویست ئەو ئەركە پیرۆزە جێبەجێ بكات, تەنانەت تارمایی قاسم سلێمانی تەواوی رۆژی یەك شەمە 15ی ئۆكتۆبەر لە دانوساندنەكانی دوكان بوو, ئەوەی لە 16ی مانگ رویدا سەركەوتنی قاسم سلێمانی بوو نەك عەبادی یان تێكشكانی پێشمەرگە.
دوای رووداوەكە شێخ جەعفەر و كۆسرەت رەسول و مەلا بەختیار چەند كەسێكی بنەماڵەی تاڵەبانیان تۆمەتبار كردبە ئەنجامدانی خیانەت وكەوتنی كەركوك و تەسلیم كردنەوەی, وەلێ لاهور شێخ جەنگی بەرپرسی ئاژانسی پاراستن و زانیاری لە كۆبونەوەیەكیدا لەگەڵ رۆژنامەنوسان لەشاری سلێمانی رایگەیاند: هیچ ریكەوتنێكیان لەگەڵ عێراق نەكردوە تەنها پێشنیازیان كردوە هێزەكانی هاوپەیمان بچەنە سەربازگەی كەیوان لەكەركوك, وەك ئەوەی زۆرینەی بەناو ئەو 38 سەركردایەتیەی واژۆیان لەسەر نامەكە كردووە, هەرچەندە ئەوانەی رێكەوتنەكەیان كردووە هیچ پێگەیەكی سیاسییان نییە لەناو ینك و رێكەوتنەكەیان بە رێگای شەرعی حیزبایەتیدا نەڕۆیشتووە, لە 52 ئەندامی سەركردایەتی ینك, تەنها ئاڵا تاڵەبانی بە كەیفی خۆی ئەمسەرو ئەوسەرە كات و قسە دەكات, ئەوانی دی ئەو رۆژانە تاسا بوون, هەندێكشیان پەشیمان بونەوە لە واژۆكانیان بەوەی لە خشتە براون یاخود واژۆیان نەكردووە لەسەر نامەكە.

بە پێی قسەی ئەوانەی كەركوكیان دابەدەستەوە, ژوری ئۆپەراسیۆنی هاوبەش پێك هاتبوو لە نێوانیان, لە راستیدا ئەو ژوری ئۆپەراسیۆنە تەنها بۆ تەسلیم كردنی كەركوك بوو هیچی تر,دوای تەواو بوونی ئەركەكە دواتر دەست بەتاڵ دەركرانە دەرەوە. بە پێی رێكەوتنەكەیان بڕیاربو لیوایەكی معێراقی ام جەلال بێتە كەیوان لەكەركوك لەگەڵ هێزێكی هاوبەشی ئەمریكی و بەریتانی نیشتەجێ بكرێن و بەهاوبەشی پۆلیسی فیدراڵی چاودێری دۆخی ئەمنی بكەن, پارێزگارێكی كورد دابنێـن , ئەنجـومەنێكی نـوێ دەسـتنیشان بكرێـت ......وەلێ هیچـی

جێبەجێنەکرا.

باش بوو ئەو رۆژە تیرۆری ناوخۆیی و شەڕ روی نەدا, لە کەلی سۆکانی بە بەرچاوانەوە بانگ دەکرا کێ سەربە کۆسرەتە و کێ سەر بە ئاسۆ ئەڵمانییە, لەوێ هێزەکان جیا دەکرانەوە , ئیتر لە قۆڵی چیمەنەوە مەگەر خوا بزانێت چی گوزەراوە.

کەواتا کورد ئەو رۆژە تەنها ئەمەریکاو رۆژئاواو جیهان خیانەتیان لێی لێنەکرد, بەڵکە خیانەتی جەرگبڕ ئەو خیانەتە بوو لەناو خۆوە لێیکرا, هەر ئەو خیانەتە بوو جیهانی بێدەنگ کرد لەبەرامبەر ئەو تراژیدیانەی رویاندا, گرنگی ئەو خیانەتە بۆ بەغدا وایکرد هەر زوو وێنەکان بڵاو بکاتەوە بۆ ویستی هاوکاری کەرانیان و ئەوەی لە ژێر بەڕەیە بیهێنێتە سەر بەڕە دەستخۆشیەکان بگەیەنێت بە بیرو رای جیهانی بڵێ هێنراینەوە نەك براوەی شەڕ بین, کە شەڕیش نەبێت قسە کردن لە کارەساتەکانی شەڕ بێ مانایە.ئەمەی خوراوە دەقی رێکەوتنەکەی بەناو سەرکردایەتی ینك ە لەگەڵ عەبادی, ئەوەی شاراوەیە ئەوەیە ئەم رێکەوتنە کرا یان نا, کێ ئەنجامی نەدا؟, هۆکارەکەی چی بوو؟ : ” سلێمانی 14-10 بەهۆی ئەو بارودۆخە هەستیارو نالەبارەی هاتۆتە ئاراوە لە ناوچە جێناکۆکەکان و ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی هەرێم بە گشتی و شاری کەرکوك بە تایبەتی, وە بۆ ئەوەی ناکۆکییەکانی نێوان عێراق و هەرێمی کوردستان نەگاتە ئاستی شەڕێکی نەخوازراو لە نێوان سوپای عێراق و هێزی پێشمەرگەی کوردستان , کە زیانی گەورە بە هەرێم و عێراق دەگەیەنێت بۆ ئەم بابەتە کۆمیتەی سەرکردایەتی بڕیاریدا:-

1-سەرکردایەتی سەربازی هاوبەش لە سنوری کەرکوك پێك بهێنرێت نوێنەرانی هێزەکانی ئەمەریکا و پێشمەرگەو سوپای عێراقی تێدا بێت , ئەرکی سەرەکیان بریتی دەبێت لە دابینکردنی ئاشتی و ئارامی لەو ناوچانەو بارەگاکەشی لە سەربازگەی کەیوانی شاری کەرکوك دەبێت.

2- هیچ هێزێکی سەربازی نەهێنرێتە ناو شاری کەرکوك.

3-کێشەو ناکۆکییەکانی تر لە نێوان حکومەتی هەرێم و حکومەتی فیدراڵ لە رێگای دیالۆگ و لە چوارچێوەی دەستور چارەسەر بکرێت.

4-نەتەوە یەکگرتوەکان و ئەمەریکا هاوکار و پشتیوان بن بۆ جێبەجێکردنی خاڵەکانی سەرەوە . 38 ئەندامی کۆمیتەی سەرکردایەتی ینك
”

زیرەکی ناوێ تا هەڵیبێنیت کە ئەمەی لە 16ی ئۆکتۆبەر رویدا , 31ی

ئابێکی تر بوو بە سیناریۆیەکی ترەوە , هیزەکان لە بری بە ئاڵای زەردەوە لەسەر تانکەکانی کورد بن , کەچی ئەمان ڕۆڵەی هەژارانیان نارده بەرەکانی شەڕ و بە کوشتیاندا و سوپای داگیرکەریش ئاڵای کوردستانیان لە ژێر پێ نا , 31ی ئابەکەی پارتی لە کاتێك رویدا 2 ساڵ بوو لە گەڵ ینك شەڕیان بوو, کەچی 16ی ئۆکتۆبەر لە کاتێك رویدا 15 ساڵە حکومەتی هاوبەشیان هەیە , لە 31ی ئاب حیزب بەکارەکە هەڵسا, لە 16ی ئۆکتۆبەر چەند کەسێك لە دەرەوەی شەرعیەتی حیزبی پێی هەڵسان, واتا لێرەدا ینك وەك دەزگایەکی حیزبی بەرپرس نییە, ئەوەی بەرپرسە فەرماندە سەربازییەکانە کە لە دەرەوەی بەرپرسیارێتی خۆی فەرمانی وەرگرتووە, ئەمە بە رونی لە کۆبونەوەی کۆسرەت رەسول لە گەڵ فەرماندەکانی سەربازی دەرکەوت, وەلێ تا کوردو کەرکوك ماون, ناسێرو ئاخی ئەو رۆژە رەشە دەمێنێت و ئەنجامدەرانی لە دەرگایەکی رەشەوە دەچنە مێژووی شارەکەو و هەموو کوردەوە.

سیناریۆکانی رۆژانی دوای 16ی ئۆکتۆبەر ناتوانێت راستی روداەکە بشارێتەوە, نە پێشمەرگە شکاوە, نە تانکی ئەبرامزیش لە فلیمە خەیاڵییەکانەوە هێنراونەتە ئەرزی واقعی شەڕەکەوە نەشکێنرێت, ئەوە بوو لە پردێ و زومار لەو شەڕە بچوکانە بینیمان چۆن بە شکاوی جێهێڵران.

دەبێت لێکۆڵینەوە بکرێت و راستیەکان ئاشکرا بکرێت و ئەو کەسانەش وەڵامی دەسەڵاتدارانی عێراق بدەنەوە کە دەڵێن شەڕ نەکراوە بەڵکە ئێمە براینە ناو کەرکوکەوە, نەك بۆ رایگشتی کوردستانی پینەو پەڕۆی کارەکانیان بکەن, سەدان هەزار کەرکوکی و دوزی و خانەقینی روداوەکان لە بەرچاویان پێویست بە رونکردنەوە ناکات, چۆن وەڵامی کەناڵەکانی کەی 24 و روداو دەدەنەوە, ئاواش راشکاوانە وەڵامی دەسەڵاتدارانی عێراق بدەنەوە کە ستایشی هەڵوێستە نیشتمانییەکان و پەیوەندییە مێژوییەکانیان دەکەن لە گەڵ ئەو چەند کەسە.

دەکرا شکانی سەرتاسەری نەبێت

بەیانی 16ی ئۆکتۆبەر کەلی سێکانی سەدان پێشمەرگەی پێوە بوو, لەودیو ئەوانیشەوە پێشمەرگە لە پاشەکشەدابوو, هێزەکانی بەرەی پێشەوە کشێنرایەوە بۆ پشت کەلی سێکانی,ئەو رۆژە هێزەکانی ینك بارودۆخیان وەك سەردەمی ئەنفالەکان بوو, متمانەیان بە یەکتر نەمابوو, لەناو شارەکان سوکایەتی زۆریان پێکرا کە ئەوان تاوانیان نەبوو, هەر کوڕە ئازاکانی ساڵانی پێشوتر بوون, زۆرینەی ئەوانەشی ئەوکارانەی دەکرد رێکخستنەکانی پدك و بە هاندانی کەناڵەکانی پدك

بوو, خۆشیان بەو هەموو ئازایەتی و بوێرییەیانەوە کە 3 ساڵ و سێ مانگ بوو لە بەرامبەر داعش نواندبویان لە ئاست روداوەكان روخا بوون, فرمێسكیان بۆ شكان نەەبوو, بەڵكە بۆ ئەوە بوو 40 مانگ بوو خزمەتی ئەو سەنگەرانەیان دەكرد, ئێستا لەناكاو پێیان چۆڵكرا.
بەڵام وەك ئاماژەم پێ دا, هێزەكانی پارتی دەیانتوانی كەلی سێكانی بۆ پردێ كۆنترۆڵ بكەن و بەو ساناییە قەراغی شار بەجێ نەهێڵن و دور نەكەونەوە لێی و هەمیشە چاویان بەسەر شارەوە بێت, هێزەكەی بەغا ئەوەندە فشەڵ بوون نایان توانی لە كەركوك بمێننەوە ئەگەر ئەو بەرزاییانە بۆ شەڕ چۆڵ نەكرابایان, ئەوەی رویدا هێزەكان پدك و كەركوك وەك رۆژەكانی سەرەتای شەڕی داعشیان لێ هاتبوو, هەر هەڵاتن بوو و ئاوڕ نەدانەوە بوو بۆ دواوە, دەیانتوانی هەزاران خۆبەخش بەسەر ئەو رەبایانەدا دابەش بكەن و بە چەكە قورس و نیوە قورسەكانەوە داكۆكی بكەن, ئەوەندە لە شار دور نەكەونەوە تا گەڕانەوە بۆی ببێتە خەون .
لە لایەكی ترەوە دەبوایا شەڕی سەرانسەری دوای یەكەم تەقەی حكومەتی عێراقی رابگەیەنرایا, ئاخر بەرگری تا سەر شكستییە لە شەڕدا.
حكومەتی عێراقی بە چەند تێسرەواندنێكی سەربازی بچوك لە پردێ و مەخمور و تەلەسقۆف و مەحمودیە و زومار زریكەی لێ هەڵسا, هەرچەندە شەڕی سەرانسەری لەم بارودۆخە سیاسییە, بەم گەلەكۆمە هەرێمییەی خستویانەتە سەر كوردستان, بە مانەوەی حكومەتی هەرێمی ئەستەمە وەلێ لە مردن چارەسەرترە.

ئامانجە لاوەكیەكانی كارەساتی كەركوك

هەندێك شرۆڤەكار ئامانجی ناوخۆیی بەشداری هەندێك لە ماڵباتی تاڵەبانی لە هاوكاری سوپای عێراق لە گرتنەوەی كەركوك دەبەنەوە بۆ كودەتای ناو ینك و دەستبەسەرداگرتنی ئەم حیزبە لە كودەتایەكی بنەماڵەیی بۆ گەڕانەوە بۆ كۆنگرە ” لادانی نەجمەدین كەریم پارێزگاری كەركوك, دەركردن و لاوازكردنی نەیاران لەناو هێزی پێشمەرگەی ینك یەكەی 70, بە تایبەت ” كۆسرەت رەسوڵ , شێخ جەعفەر, مەحمود سەنگاوی”, لاواز كردنی خەتی نەیارانی بنەماڵە لە رێكخستنەكانی ناو كەركوك بە تایبەت خەتی كۆسرەت كە ناسراوە بە كوتلەچی, مەترسی هەبوو ئەم كودەتا ناوخۆییە لە رۆژی 16ی ئۆكتۆبەر بە تەسفیات بگات لە كاتێك زۆربەی ئامانجە دەستنیشاكراوەكان لە كەركوك بوون.
هەرچی بەرامبەر بە پارتییە هەوڵدان بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئەنجومەنی پارێزگا, كە پارتی لە پێگەی جەماوەری خۆی زۆر زیاتر ئەندامی لە

ئەنجومەنی پارێزگا هەیەو وەرگرتنەوەی بیرە نەوتەکان لێی, وە دەرکردنی یەکجارەکی لە شار پاش ئەوەی بەهۆی ئیمکاناتەوە هێزی زیادی کردبوو لە شارەکە تەنانەت هێزی لە گەڵ پێگەی دەنگەکانیشی یەکی ناگرتەوە,وە لاواز کردنی لە سەرتاسەری کوردستان , ئامانجە ناوخۆییەکان جگە لە دەرکردنی دکتۆر نەجمەدین پێی گەیشتن ئەوی دیکە لەم قۆناغەدا بە روکەش پێی نەگەیون, لێ هێشتا ململانێکان بە کۆتا نەگەیشتوونە,دەرکردنی دکتۆر نەجمەدینیش ئامانجەکەی سەری نەگرت, لەبەر ئەوەی کاندیدەکەیان رزگار عەلی لە لایەن حکومەتی عێراقییەوە رەتکرایەوە, مەترسی هەیە خودی پۆستەکە لە دەست کوردەکان دەبچێت و بەر پێکهاتەکان تر بکەوێت.
هەندێك کەس ئەم ئامانجە لاوەکیانە بە ئامانجی سەرەکی دەزانن و پێیان وایە ئامانج لێی دوو کودەتای سیاسی بوو بەسەر نەخشەی سیاسی کوردستان و هەرەمی دەسەڵاتداری لەناو ینك, بەڵام من پێم وایە ئامانجی سەرەکی لای ئەمان نەبوو, چونکە کارەکتەری سەرەکی نەبوون لە نمایشەکە, بەڵکە تەنها هاوکاریکەرێك بوون لە کۆتادا سوپاسی خۆیان وەرگرت, بەڵکە ئامانجی سەرەکی گەلەکۆمەیەکی نێودەوڵەتی بوو لەسەر پرۆسەی بە کوردستانیکردنی کەرکوك و راگەیاندنی دەوڵەتی کوردی, داگیرکردنەوەی کەرکوك لە ئێستادا ئەو ئامانجەی پێکا.
دیارە ململانێکانی ماڵباتی تاڵەبانی و ئیبراهیم ئەحمەد لە گەڵ هەرەمی دەسەڵاتی ناو ینك کۆبونەوەکەی 24ی ئۆکتۆبەر گوایا یەکلای کردۆتەوە, سەرەتای ململانێکانە, ئەگەر شەرعیەت لای هەرەمی شەرعی ” مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی “بێت , ئەوا دارایی و گۆڕی تاڵەبانی و دەزگا ئەمنییەکان و راگەیاندن و …. لای ئەمانە.
سەیرکەن لاهور شێخ جەنگی بەرامبەر بە سەعدی پیرە چی دەڵێت “لای ئێمە جێگەی قبوڵکردن نیە سەعدی پیرە بەناوی یەکێتیەوە لێدوان بدات، ئەو سەردەمە تەواو بوو چیتر ڕێگە نادەین چەند کەسێکی بێ دەسەڵات و کەمینە یەکێتی بکەن بەکلکی پارتی”.
پێش کۆبونەوەی ئەنجومەنی ناوەند شاناز ئیبراهیم ئەحمەد وتی ” ئەنجومەنی ناوەندی ینك بڕیار لەسەر کۆنگرە دەدات”لاهور شێخ جەنگیش لە دیداری ڕۆژنامەنووساندا جەختی لەوە کردوە لەماوەی دوو مانگدا کۆنگرە دەبەستن و تەواوی سەرکردایەتی و مەکتەبی سیاسی بەکۆمەڵێك گەنجو خوێنی تازە نوێ دەکەنەوە وجارێکیتر لەناو یەکێتیدا متمانە نادەنەوە بەو ئەو هەڤاڵانەی ریفراندۆمیان کرد”.
لێرەوە دەردەکەوێت, ئەگەر چەند ساڵێك بێت ینك نەیتوانیبێت کۆنگرە ببەستێت بەهۆی باڵ باڵێنەوە, ئەوا زیاتر ینك بەرەو یەکدەست بوون دەڕوات و لە کۆنگرەدا دوا بزمار لە تابوتی نەیاران دەدرێت و هەمـــوو دەســەڵاتەکان دەکەوێتـــە دەســـت ماڵبـــاتی تاڵەبـــانی و

لایەنگرانیان.

جیاوازی 31ی ئاب و 16ی ئۆکتۆبەر

بیرۆکەی وەرگرتنەوەی سەربازگەی کی 1 ی کەرکوك لە پێشمەرگە و رازی بوون بە هاتنەوەی سوپای عێراقی بۆی و بەڕێوەبردنی هاوبەش لە لایەن هەردولایانەوە, بیرۆکەی نێردەی تایبەتی سەرۆکی ئەمەریکا بۆ شەڕی دژ بە تیرۆر ماکگۆرك بوو, ماکگۆرك چەند کاتژمێرێك پێش پەلامارەکەی کەرکوك داوای ڕۆژێکی دیکەی کرد بۆ درێژەدان بە هەوڵەکانی, بۆ ئەوەی شەڕ رونەدات, وەلێ عەبادی گوێی پێ نەدا و لە نیوەشەوی کۆتایی هەفتەی مەکگۆرك هێرشەکەی دەستپێکردو یەکەم تەقەی خۆی کردو بڕیاری شەڕی دا بە هەڵکردنی گڵۆپی سەوز لە لایەن حاجی قاسمی سلێمانییەوە.

سێ جیاوازی لە نێوان 31 ی ئاب و 16ی ئۆکتۆبەر هەبوو , ئەوانیش :

1- لە 31 ی ئابدا پارتی وەك حیزب کارەکەی ئەنجامدا, شتی شاراوە نەبوو, تانکەکانی بەعس چەکداری پارتی بە ئاڵای زەردەوە بەسەرەوە بوو , وەلێ لە 16ی ئۆکتۆبەردا حیزب ئەو کارەی نەکرد, گروپێك پێی هەڵسان پێگەی بڕیاردانیان نەبوو, ڕێکەوتنەکان لە دەرەوەی شەرعیەتی حیزبییەوەو بە دزییەوە ئەنجامدرابوو.

2- لە 31ی ئابدا هەولێر لە ینك سەنرایەوە درایە پارتی , وەلێ لە 16ی ئۆکتۆبەردا کەرکوك لە ینك و پدك سەنرایەوە و حکومەتی عێراقی دەستی بەسەردا گرت .

3- لە کۆبونەوەی دوکانی پدك و ینك , یەکێك لە تەوەرەکانی گفتوگۆ ئەم دۆسیەیە بوو, واتا پارتیش ئاگاداری ئەم بژاردەیە بوو و بە نهێنی ئەنجام نەدرا, دەبوایا ئاگاداری ئەگەری جێبەجێکردنی ئەم بژاردەیە بونایا.

لە گەڵ لە ژێر پێنانی ئاڵای کوردستان لە شاری کەرکوك , هەموو ڕێکەوتنەکانیش لە ژێر پێ نرا, شێوازی گرتنەوەی کەرکوك و هەڵسوکەوتەکانیان نیشانی دا ئەوان سەیری کورد و ئاڵای کوردستان وەك عێراقی ناکەن, رازی بوون بە هژمۆنیای عێراقی لەو ناوچانەی بێشەڕ کشانەوە وەك دوز و خانەقین و تراژیدیاکەی کەرکوك , بۆخۆی بزمار بوو لە تابووتی ڕێکەوتنەکە, ئاڵا تاڵەبانی لە تەلەفزیۆنی ئافاقی سەر بە مالکی وتی "کەرکوك گەڕایەوە باوەشی عێراق, حکومەتی عێراقیش کاندیدی ینك ی بۆ پارێزگاری کەرکوك رەتکردەوە , دەبێت کورد ئیتر داوای مافەکان و گفتوگۆ لە ئەبوەکانی پلایس و عوزرائیل بکات, گرنگی بە پێگەی ینك نەدرا, کە هاوبەشی گرتنەوەی شارەکە بووە, هاوکات خەڵکیش زوو ڕێکەوتنەکەیان شەرمەزار کرد, پرۆسەکەیان

به لەدەستدان و داگیرکردنی کەرکوك ناساند, بۆیە ینك بەم ستافەوە زیان لێکەوتەی یەکەم دەبێت لە شارەکە, هاوکات تورکیاو ئێران لەبەرامبەر کورد لە کەرکوك یەکگرتوو بوون, کە کورد دەرکرا, هاوپەیمانیەکەشیان فەلسەفەی مانی دەکەوێتە ژێر پرسیارەوە .

تەنانەت تورکیا و عێراق وشەی هەرێمی کوردستانیان لە نوسین و ئاماژەکانیان سڕییەوە, باکوری عێراقیان لە بری دانا, پێشمەرگە بە چەکداری هەرێم و گەلی کوردستان بە هاووڵاتیانی باکوری عێراق ناسێنرا, هەمو ئەمانە وامان لێدەکەن بڵێین ئەمجارە مناڵەکانی تاڵەبانی و بلەی ئەحە رەش بە پێچەوانەی ڕێکەوتنی سێو وپرتەقاڵی بارزانی لە گەڵ بەغدا1964 لە 10ی شوباتی 1964 , ئەمجارە ئەوان کەرکوك و کوردستانیان بە سێوو پرتەقاڵێکی کرماوی گۆڕییەوە , مێژوو دیسان بە شێوە کۆمیدییەکەی دوبارە بوەوە, ئەو کێکەی خستیانە بەردەستیان ژەهراوی بوو, فریای خواردنی نەکەوتن.

شکستی سەربازی مافی گەلی کورد ناسڕێتەوە, ناسنامەی شاری کەرکوك و شارۆچکەکانی دی ناگۆڕێت, هەرچەندە کوردیش نەیتوانی بە باشی فەرمانڕەوایی بکات,تورکمان و عەرەبەکانی کەرکوك بە بەرچاویانەوە نەوتی شارەکە دەڕۆیی بۆ هەرێمی کوردستان, هیچ دەستکەوتێکی بۆیان نەبوو, وەك دەست سبەسەر گیراو سەیریان دەکرد, هاوکات لە دوای شەڕی داعشەوە, هەموو شتێك لە بەڕێوەبردنی شارەکە گۆڕا,تەنانەت مزایەدەی روکەشی تەندەرەکانیش نەما, زەوی داگیر کردن پەرەی سەند, دزی زیادی کرد, پرۆسەی سیاسی چووە دواوە لە شارەکە, ئەمەو زۆری دی وەك ئەوەی شەڕی داعش نیعمەت بێت بۆ فەرمانڕەوا کوردەکانی شارەکە, ئەوەی کردیان بای ئەوە هەبوو هاووڵاتیان هەست بە لە دەستدانی دەسەڵاتێك نەکەن لە دەستیان چوبێت .

لە کۆتاییدا ماوەتەوە بڵێن قزڵباشییەکانی قاسم سلێمانی لەم خولەدا چەند ساڵ لە کەرکوك دەمێننەوە؟.

نــا بــۆ ســـتەمکاری بـــارزانی … دەبـێت (نـا)ش بـێت بـۆ ستـەمکاری

عەبادی … ئازاد ئارمان

“ئەو گەلەی کە گەلانی تر دەچەوسێنێتەوە زنجیرەکانی دیلیەتی خۆی پتەوتر دەکاتەوە.”. کارل مارکس

ئەمڕۆ نارەزایەتی لە سیستەم و دەسەڵاتی حکومەتی هەرێم ئەگەر چی تاوەکو ئێستا ڕێکخراو نییە، بەڵام لە ئاستێکی زۆر بەرزدایە و تووڕەیی جەماوەر ڕۆژ بە ڕۆژ لە هەڵکشاندایە. سەرئەنجام لایەنی کەم ئەم نارەزایەتیانە دەبێت شکست پێهێنان و هەڵوەشانەوەی حکومەتی هەرێم بەدواوە بێت. سەرەرای ئەم هەلومەرجە تازەیەش کە ڕووبەرووی خەڵکی کوردستان بۆتەوە لە لایەن رژێمی ستەمکاری مەزهەبی توندرەوی حکومەتی عەراقەوە. بە بەرچاوی هەموو دونیاوە بە لەشکرکێشی هێزەکانی سوپای عێراق، پۆلیسی فیدرالی و میلیشیایی حەشدی شەعبی شاری کەرکوک و بە گشتی نزیکەی سەدا پەنجای خاکی کوردستانیان بە پەلاماری درندانە داگیرکردەوە و حکومەتەکی نیزامییان لەم شوێنانەدا راگەیاندووە.

ئەوەی من لەم نووسینەدا دەمەوێت جەختی لە سەر بکەمەوە ئەوەیە بەشێک لە ئۆپۆزیسیۆنی کوردستان و چالاکوانەکانیان لە ئەندام پەرلەمانیانەوە بگرە تاوەکو چاودێری سیاسی یان چالاکوانەکانیان لە فەیسبووک و سۆسیال میدیاوە. دژایەتی و نارەزایەتیەکانیان لە بەرامبەر دەسەڵاتی ستەمکارانەی حکومەتی هەرێم، وایان لە دەکات بکەونە هەڵەیەکی مەترسیدارەوە و سیاسەتە مەزهەبی و شۆڤینیەکانی حکومەتی عێراق لە بەرامبەر خەڵکی کوردستان ئەکەی بکەن بە جۆرێک لە جۆرەکان بکەونە بەرەی عەبادی و پەیان وابە حکومەتی عەشدی شەعبی دەتوانە داواکارییە رەوا و پەنگ خواردووەکانی ٢٦ ساڵەی ستەمکاری هەرێمیان بۆ جێ بەجێ دەکات. و لە هەرێمەکی خۆشگوزەران بەهرەمەند دەبین و پارەی دزراوی نەوت و غازەکانمان بۆ دەگەرێتەوە.

مەگەر نابێت لە خۆمان بپرسین ئایا ئێستا کرێکاران و خەڵکی رەنجدەر و زەحمەتکێشی بەغداو بەسرا و نەجەف و کەربەلا ئاستی ژیان وگوزەرانیان لە ئێمە باشترە ئازادی و مافە مەدەنییەکانیان لە ئێمە بەرفراوان ترە؟ پەروەردە و تەندروستییان لە ئێمە باڵاترە؟ ئایا لەوە حکومەتی هاوڵاتی بەرقەرارە؟ یان حکومەتی مەزهەبی و میلیشیایی؟

هەر کەسێک تۆزقاڵێک نیگەرانی هەیە و لای ڕۆشن نییە کارکردی ئەم

هێزە مەزهەبییانە چییە و چ کارەساتێکن بۆ سەر کۆمەڵگا. دەتوانێ سەیری ئەزموونی حکومرانی ٣٨ ساڵەی کۆماری ئیسلامی ئێران بکات.
بۆیە پێویستە ئێمە لە دژی ستەمکاری بێینە مەیدان جا ئەم ستەمکارییە لە ژێر پەردەی نەتەوەپەرستی دا بێت یان لە ژێر فراوانکردنی دەسەڵاتی مەزهەبی شیعەگەرایی دابێت. ئێمە نابێت باوەڕمان بەم پەندە هەبێت کە دەڵێت ” دوژمنی، دوژمنەکەم دۆستمە” نابێت دژایەتی دەسەڵاتدارانی هەرێم وامان لێ بکات بۆ خێرهاتن لە دەوڵەتی عێبادی بکەین. کە روون وئاشکرا دیارە سیاسەتی حکومەتی حەشدی شەعبی، درێژکراوەی سیاسەتی پان ئیسلامیزمی کۆماری ئیسلامی ئێران و گەیشتنە بە هیلالی شیعی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

جەنەڕاڵی بەزیو … بەختیار محەمەد

ژانێك لە ناخم دەچۆڕێ
سپی
وەك شمشێرەكەی ئیمامی عەلی و معاویە.
زەرد
وەك لاپەڕەی زەردی مەسحەفی
مێژووی خیانەتی ئێمە.
ڕەش
وەك ناخی ڕەشی
سەرکردەکانی تیاترۆخانەی کوردایەتی.
تەڵخ
وەك ئاوێنەی شکاوی تەڵخی عەقڵی
جەنەڕاڵە بەزیوەکانی ڕیفراندۆم.
ئەو جەنەڕاڵانەی
بەرلەوەی گورگی بیابان بکوژن
کارمامزی مێژووی شاخیان کوشت.
من ئێستا هەتیوێکی پڕ پەتیم

له شه‌قامه پیسه‌كانی سیاسه‌تی جیهاندا
وه‌ك سواڵكه‌رێك
ڕاده‌كه‌م و ڕاوم ده‌نێن.
من ئێستا له ماڵه كاوله‌كه‌ی خۆمدا
هه‌تیوێكی بێ كه‌سی سوڵكه‌ری ده‌ستبه‌سه‌رم.
من ئێستا نه‌ته‌وه‌یێكی زۆڵی مێژووم
نه دایكم هه‌یه نه باوك
هیچ كه‌سێك له هه‌تیوخانه‌كانی
به‌زه‌یی خۆشی وه‌رناگرێ.
من ئێستا باوكم مه‌لای خه‌تێیه و
دایكم فاتیمه‌ی ژنی عه‌لییه و
مێژووشم بووكی ئوممه‌ی عه‌ره‌بییه.

به‌ختیار محه‌مه‌د

پشتی كەوالیس و دیوی شاراوەی ڕوداوەكان بەرەو كوێمان دەبەن .. بەختیار نامیق

ئەوەی ڕودەدات و لە شاشەی تی ڤیەكانەوە دەیبیستین تەنها ئەو ڕوداوانەن كە ڕوو دەدەن ، دەكرێت بپرسین ئەگەر ڕاگەیاندن كاری گواستنەوەی ڕوداو بێت ئەی كێ ڕوداوەكان دروست دەكات ، ئەوەی دەیبینین گەر بكرێتە پیوانە بۆ ڕوداوەكان ئەوا جگە لە خلیسكێن بەسەر ڕوداوەكاندا هیچی تر نا بێ ، ئەوەی كە زۆر بە خێرایی ڕودەدات ، لە پشتی كەوالیسەوە ڕێكەوتنێكی ناوچەیی و جیهانی هەیە لەسەری ، پلانەكە دانراوە و واژۆی هەموانی بەسەرەوەیە ، پاشان كەوتوتە بواری جێبەجكردنەوە ، قۆناغی دوای داعش و گەڕانەوە بۆ نەخشە كۆنەكە ئەو پرسەیە كە كاتی خۆی بە هەمو هێزەكان وتراوە ، یەكێك بوە لە ئەجێندای هاوپەیمانان لە سەفرەی دوای كەوتنی داعش ، ئەگەر داعش بوبێتە هۆی تێكدانی نەخشەی جوگرافی و ئابوری و بەرژەوەندی وڵاتان ، ئەوا ئەوە ڕونە دوای داعش گەڕانەوەیەك هەیە

بە سەر هەمان نەخشە بە کەمێک دەستکاری بچوکەوە ، خۆ ئەگەر ئەم شەڕانە زیاتر ئابوری بێت ، ئەوا دەبێت ئەوە ببینن کە سگۆشەیەکی ناوچەیی هەیە لە ناو چوار گۆشەیەکی گەورەدا (سێگۆشەکە…ئێران + تورکیا+عێراق) (چوار گۆشەکەش …. ئەمریکا + ڕوسیا + بەریتانیا + فەرنسا) کە خۆی لە کەبونەوەکەی پاریسدا دەبینیەوە و هەر ئەو ڕێککەوتنە بوە هۆی دانانی دابەشکاریەکە چی لە عێراق و چی لە سوریا ، ئەوەش دەزانین کە ئەو سفرەیەی داخراوە ، دوای داعش پشکی شێر و پڵنگ و پشیلەی تێدا دیاری کراوە ، بۆیە دەکرێت بەم خاڵانە پۆلێنی بکەین :

1. وڵاتانی چوار گۆشە بەرژەوەندی گەورەیان هەیە لەسوریا و عێراق و هەرێمی کوردستاندا و ململانێشیان هەیە لەگەڵ تورکیا وەک قوتبێکی وڵاتانی سێگۆشە ، هەر بۆیە تورکیا بە پاڵپشتی ئیسرائیل هەوڵی دا کارتێکی بەهێزی پێ بێت ، بە ئەوەی پشکی پڵنگەکی تەواوی بەربکەوێت ئەویش بە سیناریۆیەک بو کە لە ڕێی هەرێمی کوردستانەوە بتوانێت گوشار دروست بکات بە ئێران و بتوانت هەم سونەکان بباتەوە ناوەند هەم بیکات بە کارتێک بە سەر مێزی چوارگۆشەکە ، هەر بۆیە کورد و بەشێکی ناو ڕێککەوتنی ستراتیژی (کە ڕێککەوتنێک بو لە نێوان تاران و ئەنقەرەدا) بەکار بهێنێت ، تورکیا سەرەتا لە کاتی داعشدا سەرچاوەی نەوت و غازی (هاقانا و بای حەسەن و خورمەڵە ..هتد) ی بەست بەخۆیەوە ، ئەو کات چاوپۆشی لێکرا لەبەر بونی شەڕی داعش، دوای ئەوەی توانی زێنی زەرد و مسعود بارزانی بەکار بهێنێت ، بیکاتە کارتێکی بەهێز و لەگەڵ ئیسرائیلدا بیفرۆشن ، ئەمە بە تورکیا گەڕانەوەیە بە پشکی کارتێکی بەهێز لە ناوەندا ، هەر بۆیە توانی یاری لە بەرژەوەندی خۆی بە کورد بکات و بڕیارەکانی سەر مێزی چوار گۆشەکە قبوڵ بکا بە گەشتن بە شەریک بون بە عێراقی ناوەند و پشت بکاتە بەرزانی تا ئەو ڕادەیەی سێگۆشەی فیشخاپور و بەری نەوتی کوردستان ڕا دەستی عێراق بکرێت و ڕێککەوتن لە عێراقی شیعەی ئێرانی واژۆ بکات تا بتوانێت لە داهاتودا لە سوریاش ڕێککەوتن لەگەڵ ئێران بکات بە ڕێنمایی ولاتانی چوار گۆشە .

2. تورکیا بە ئەوەی بتوانێت سنورەکانی لەگەڵ سوریادا باش بێت و دەروازە ئابوریەکانی لەگەڵ عێراق بە کۆشە بێت ، دەبێت جۆرێک لە ڕێککەوتن لەگەڵ پەکەکە بکات چونکە باش دەزانێ کە سوریاش دەبێتەوە بە وڵاتێکی یەکگرتو کورد بەشێک دەبێت لەو دەوڵەتە بە ئەوەی بتوانێت ئەم ڕێککەوتنانە بپارێزێ و کێشەی ئەمنی سەربازی بە ئابوریەکەی دروست نەبێت دەبێت لەگەڵ پەکەکە ڕێکبکەوێت لەسەر مێزی

ولاتانی چوار گۆشە و بە ڕێککەوتنی لەگەڵ ولاتانی سێگۆشە .

3. ئێران جگە لەوەی وەک ئەختەبوتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست وایە ، توانیویەتی عێراق بە تەواوەتی داگیر بکات بە گڵۆپی سەوزی ئەمریکییەوە ، (ئەمریکا بە ئەوەی بتوانێت شەڕی کۆریای باکور بکات کە مەترسیە لەبەردەمیدا دەبێت دوژمنەکانی کەم بکاتەوە) دەیەوێت پشکی گەورەی هەبێت و ئەوەی ناو دەنرێت هاوسەنگی هێزی تورکیا و ئێران کە ڕەزامەندی ولاتانی چوارگۆشەی لەسەرە ، دەیەوێت زیاتر فراوانخوازی بکات ، ئەمەش دەرچونە لە پشکی خۆی لەسەر سفرەکە کە پشکی پڵنگە ، بۆیە ڕێککدەکەوێت لەگەڵ تورکیا ، تورکیاش ڕەزامەندە بە مەرجێک لە داهاتوی سوریادا ئاسایشی نەتەوەیی تورکیا لەبەرچاو بگرێت ، دوا جار ئێران دەیەوێت وەک ئەوەی ڕێگەی هەیە لە سوریا ئەو ڕێگەیە لایەنگرانی خۆی تێیدا بێت کە دەچێتەوە سەر دەریایی سپی وەک گرنگترین ڕێگای گواستنەوە لە وڵاتانی دەریای قەزوینەوە بە دەریای سپی .

4. بەرژەوەندی ولاتانی چوارگۆشە لەوەدایە کە عێراقێکی یەککگرتوی دەستوری دروست ببێت تا بتوانن بیکەنە سفرەی خواردنی سەر مێزی ئەو ولاتانە و ئاسایش هەبێت تا کۆمپانیا زەبەلاحەکانیان بتوانن کارەکانیان بکەن ، بەرژەوەندی ئێران و تورکیایە کە عێراقێکی دەستوری یەککگرتوهەبێت و بتوانن بەرێککەوتنە ئابوریەکانیان لە شەڕی ئابوریەوە بگۆڕن بە مێزی هاوبەشی ئابوری ، هەر بۆیە ئێستە عێراق هەوڵ دەدات هەمو هێزەکان بە حشدی شەعبیشەوە بخاتە ناو چوارچێوەی وەزارەتی بەرگری بە هێزی پێشمەرگەشەوە ، تا بتوانێت حیزبە عێراقیەکان چەک بکات بە هەرێمی کوردستانیشەوە ، وە عێراق بە گڵۆپی سەوزی وڵاتانی چوار گۆشە و سێگۆشەشەوە ئەم شەڕانە دەکات و پێی وایە هێزی دەستوری هەیە بە گەڕانەوە بە ٢٠٠٣ کە ڕیفراندۆم بوە ئەو کارتە بەهێزەی کە بەدەر لە تورکیا و ئیسرائیل عیراق لە دیوەکی ترەوە سودی لێ وەر گرت ووڵاتانی زل هێزیش پاڵپشتی بون .

5. هەمومان دەزانن کورد خۆی بەشدار بوە لە نوسینەوەی دەستور و واژۆیان کردوە (مام جەلال +مەسعود بارزانی +نەوشیروان مستەفا) ئەوەی ماوەتەوە کێیسی مادەی ١٤٠ کە تا هاتنی داعش چارەسەر نەبوبو ، لە بۆشایی یاسایی و ئەمنی و عەسکەریدا کورد توانی هەمو ئەو ناوچانە کۆنترۆڵ بکات و عێراق بێ دەنگ بو لەبەر موسڵ و شەڕی داعش هەر بۆیە دوای ئەم قۆناغە ، ڕیفراندۆم و دەوڵەتی سەربەخۆ کە هیچ هێزێکی ناوخۆیی و دەرەکی و دەستوری نەبو، وە هیچ پاڵپشتێکی ولاتانی سێگۆشە و چوار گۆشەی نەبو ، توانی شەرعیەت بداتە عەبادی بە

ئەکەی ناوچەیی و جیهانییەوە تا بتوانێت بگەڕێتەوە بۆ سنوری ٢٠٠٣ ، هەر بەمەشەوە ناوەستێت توانیویەتی لەڕێی هەندێ سەرکردەی یەکێتییەوە شەرعیەت بەدات بە خۆی بۆ ئەوەی لێپێچینەوە لە دۆسیەی ئەم چەند ساڵەی (نەوت و فڕۆکەخانە و مەرزەکان) بکات ، کە پێی وایە ئەمانە سیادین دەبێت لە ژێر کۆنترۆڵی عێراقدا بێت .

6. ئێستە کورد بوە بە دو بەشەوە ، عەبادیش کۆمەڵێک تاکتیک و سیناریوی پێیە بۆ ئەوەی زیاتر ڕۆڵی هەبێت لە هەرێمی کوردستاندا بەوەی بەشێکی کورد ڕازی بون بەوەی (کەرکوک +سلێمانی+هەڵەبجە) وەک سێ پارێزگا هێزی هەرێمی دەستوری پێ بخەشن ، تا هەولێر و دهۆک بمێنێتەوە نەتوانێت وەک هەرێمێک مامەڵەی لەگەڵ بکرێت لە هەرێمی دابڕێن ، واتا هەرێمی کوردستان بکەن بەم سێ پارێزگایە ، وە دادگای ڕەسافەش وەک دادگایەکی سیاسی بەکار دەهێنێت بۆ ئەوەی لێپێچینەوە بکات لەو کاربەدەستانەی کە لە کاتی بۆشایی شەڕی داعشدا نەوتی کوردستانیان فرۆشتوە ، هەر چەند زۆنی زەردو پارتی بە هەمو شت ڕازی بون (سڕکردنی ڕیفراندۆم + چۆڵ کردنی ئەو سنورانەی کە دەبێت لێ ی بکشێتەوە + تەسلیم کردنی مەتار و مەرزەکان و نەوت + کشانەوە لە سێگۆشەی فیشخاپور ..هتد) بەڵام دەبینین عبادی هێشتا پێداگری زیاتر دەکات ، جونکە هێزێکی کوردی ئەو شەرعیەتەی دەداتێ .

7. چارەنوسی پارتی و مەسعود بارزانی : ئەگەر چی پارتی و سەرۆکەکەی بەردەوام لە دابەزیندان ، بەڵام بەغداد زیاتر پێ داگری دەکات ، کە گەشتە ئەوەی بارازانی واز نامەکەی خۆی بڵاو بکاتەوە ، بەلام لە پڕ بە تەلەکی تیلەرسن دەگەڕێت ، ئەمەش هۆکارەکەی بەندە بە ململانێ ی نێوان ماکگرۆک و قاسمی سلیمانییەوە ، ئەو کاتەی هەست دەکرێت قاسم لە بەشی پەنگی خۆی زیاتر داوا دەکات ، ئەمریکا پێویستی بە بارزانی دەبێت تا بیکات بە کارتێک بۆ ئەم یارییە ، هەر چەند بە پێ ی ڕێککەوتنەکەی پاریس هیچ هەڕەشەیەک بۆ سەر سنوری پێش ٢٠٠٣ نیە ، بەڵام وا پێ دەچێت قاسمی سلێمانی لە ڕێ ی بەشێکی یەکیتییەوە بیەوێت شەرعیەت بە عەبادی بدات تا دادگایکردنی بارزانی و هاوڕێاکانی سەر بە تورکیا و تورکیاش ڕازیە لە بەرامبەر چونەوەی سونە بۆ ناو هاوکێشەی سیاسی بەغداد و پشکی ئابوری ، هەر بۆیە ئەمریکا لەم یاری و ڕێکەوتنی تورکیا و ئێرانە دەترسێت و دەترسێت ڕێگای نوێ ی بۆرتی نەوت و غازی سەر دەریای سپی بکەوێتە ژێر کۆنترۆڵی ئێرانەوە کە پەکەکەش بەشێکی سەر بە ئێرانە و ئەمریکا ئەم شەڕە بە دوا ڕۆژی سوریاش دەکات ، بۆیە نەهێشت بارزانی واز

نامەکە بخوێنێتەوە ، لەرووە تا ئێران فراوانخوازی باکت ئەمریکا پێویستی بە بەرزانییە ، لەرووە نەیهێشت بارزانی واز نامەکە بخوێنێتەوە ، بە کورتی واز نامەی بارزانی بەستراوە بە ململانێکانی قاسمی سلێمانی و ماکگرکەوە ، خۆ ئەگەر ئێران گڵۆپی سەوزی ئەمریکی بەدەست بێنێت ئەوا کەی هەرێم و بە هەولێرو دهۆکیشەوە وەک ناوەند دەخاتە ژێر کۆنترۆڵی خۆیەوە و تورکیاش ڕازی دەکات بە پشک لە ناوەندا .

8. ئەگەر وڵاتانی چوارگۆشە پشکی شێریان هەبێت ، ئەوا ولاتانی سێگۆشە دەبنە خاوەن پشکی پڵنگ و هەرێمی کوردستانیش یا زۆنی زەرد یا زۆنی سەوز یا تەنها باڵەکی زۆنی سەوز دەبێتە خاوەن پشکی پشیلە ، ئەوەش لەسەر دەستی پاقێڵ تاڵەبانی دەکرێ ، کە پاقێڵ دوو باڵی هەیە و کە بریتین لە ئاراس شێخ جەنگی و لاهور تاڵەبانی ، کە ئەمانە دەبنە نمایندەی کورد لە وەزارەتی بەرگری عێراقدا و بە ئیدارەکان و پەرلەمانی هەرێم (کەرکوک و سلێمانی و هەڵەبجە) یان ئەگەر پلانەکی ئێران سەری گرت ، ئەوا (هەولێرو دهۆکیشی) دەچێتە سەر ، حیزبە بە چەکەکان ڕۆڵی گەورەیان دەبێ .

9. لەم کاتەدا بەشایەکی گەورەی دبلۆماسی و مناوەرەی سیاسی هەیە کە دەبو گەران کارئەکتەری سەرەکی بوایە بە شێوەیەک دەبو ئێستە بزوتنەوەی گۆڕان وەک هێزێکی سیاسی گەورە خاوەنی گەورەترین مەزی مفاوەزاتی سیاسی بوایە ، چونکە ئێستە زەمینەی دبلۆماسی و مفاوەزات لەبارە تا شونی بەریەککەوتنی سەربازی بگرێتەوە ، گۆڕان دەتوانێت لەسەر شانەی ئەم روداوانە وەک کاریگەرترین کارئەکتەری سیاسی ڕۆڵی سەرەکی ببینێت ، ئەم زەمەنانە بە گوران زەمەنی ئاڵتونین ، پێم وابێت گەر نەتوانێت ئەو ڕۆڵە ببینێت ، ئەوا دور نیە لە ماوەی هەفتەیەکدا ئەم زەمەنە ئاڵتونیە لە کیس خۆی بدات ، ئەویش نە بە خۆپیشاندان دەبێت نە پەنا بردن بە چەک ، تەنها سەرکردە سیاسیەکان بتوانن مناوەرەی سیاسی بکەن و قسەیان هەبێت کۆمەڵێک لیژنە پێک بهێنێت و بچنە (بەغداد + تاران + ئەنقەرە + ئەمریکا + ڕوسیا + بەریتانیا + ولاتانی ئەوروپا + سعودیە + ئیسرائیل) ، وە شکستی دەوڵەتداری و حوکمڕانی ئەم مۆدێلە ڕابگەیەنن، چونکە ئێستا ڕۆڵی بزوتنەوە بە چەکەکانە .

دۆعای کۆمەڵێک پێشمەرگە و شیکارییەکی بەندە! … جیهاد موحەمەد

هەندێک ڕووداوی گاڵتەجاڕیی بەسەرماندا تێدەپەڕێت بە ئەوەی ئاوڕێکی جددی لێبدەینەوە، وای لێکدەدەینەوە کە تەنها بە پێکەنینە، لە ڕاستیدا ئەو جۆرە لە پێکەنین و گاڵتەجاڕییە پرس و مەسەلەی زۆر جددی لە پشتەوەیە، دەمەوێت بڵێم، کە یەکێک لە ڕەهەندەکانی پێکەنینە و پێکەنینەکەش بە داپۆشینی جددیەتەکەیەتی، وەکو تر چەندین ڕەهەندی تری سیاسیی و کۆمەڵایەتیی و فەرهەنگی هەیە، کە پیویستە بە گوێرەی توانا خوێندنەوەی بە بکرێت و هەروا بە سانایی بەسەرماندا تێنەپەڕێت.

یەکێک لەو پێکەنین و گاڵتەجاڕییانە، پێکەنین و گاڵتەجاریی دۆعا و تکای پۆلێک پێشمەرگەی هەژارە لەو خواوەندەی بە دڵ و دەروونێکی پاکەوە بڕوایان پێیەتی، ئەم پۆلە پێشمەرگەیە یەکێکیان دۆعاکان دەکات و ئەوانیتر دەستیان بەرزکردۆتەوە و "ئامین" یارب العالمینی بۆ دەکەن. بە پێویستم زانی بە گوێرەی توانا و سەلیقەی خۆم شیکارییەک بکەم لەسەر ڕەهەندە سیاسیی و کۆمەڵایەتیی و چینایەتییەکانی ئەم پێکەنین و گاڵتەجاڕییە، تا بزانین بەڕاست ئەم پۆلە پێشمەرگەیە تەنها بە پێکەنین و خۆشییەکی ڕووت ئەم دۆعا و نزایە دەکەن یان پاڵنەرێکی دیکەی لە پشتەوەیە.

بە بڕوای من و وەک هەمووشمان دەیزانین وتە و قسەکردن و دەربڕینەکانی هەرچ مرۆڤێک یان کۆمەڵێ مرۆڤێک دەربڕینی بیر و ئەندێشەیە، دیارە هەرچ مرۆڤێک بە گوێرەی پاشخانە هۆشیاریی و ڕۆشنبیرییەکەی خۆی گوزارشت لە بیر و ئەندێشەی خۆی دەکات. زۆر جار مرۆڤە سادەکان، دەربڕینی زۆر قووڵ و گرنگ و بەهێزیان هەیە، وەلێ بە زمانێکی سادە و ساکار دەریدەبڕن، بە داخەوە گرنگی بەو زمانە سادەو ساکارە نادرێت و هەروا بە سانای بەسەرماندا تێدەپەڕێت.

زۆربەمان کاک (عەبدوڵلە)مان لە شاری سلێمانی دەناسی، کە بە داخەوە لە پڕ بە جەڵدەی دڵ گیانی لە دەستدا، ئەم پیاوە بەڕێزە، ڕۆژانە لە داخی هەژاریی و داماویی و بێکاری دەیان دۆعای لە خەڵکی هەژار دەکرد و بە گاڵتە جاڕییەوە دیەوت:" خوایە هەرچی فەقیرە نانی بە ئاوی نەگات، خوایە دەوڵەمەندەکان دەوڵەمەندتر بکات"

ئەمەی لێردە دانراوە، لینکی دۆعاکردن و نزا و پاڕانەوەی ئەو پۆلە

پێشمەرگەیەیە کە وەک ئاماژەم پێدا، لە فەیسبووکدا بە پێکەنین و خۆشی خەڵک بە یەکتری دەنێرێت. تکایە بە وردی گوێ لە دۆعا و نزاکانییان بگرن پێش ئەوەی شیکارییەکەی من بخوێننەوە!
https://www.youtube.com/watch?v=le5lp12xEvg

یەک یەک دۆعاکانیان دەنووسمەوە و بە گشتی قسەیان لەسەر دەکەم:
١/ "یاڕەبی خوایە هەرچی ئاڵتون و ئەڵماس هەیە گشتی بکەیت بە تەنەکە".
٢/ "یاڕەبی خوایە هەرچی پارە و دۆلار هەیە گشتی ببێت بە قاقەز".
٣/ "یاڕەبی خوایە هەرچی باخ هەیە ببێت بە دڕک و داڵ".
٤/ "یاڕەبی خوایە هەرچی عیمارە و ڤێللە و قەسری بەرز هەیە ببێت بە کەپری حەسیر وەک ئەم کەپرە حەسیرەی ئێمە".
٥/ "یاڕەبی خوایە هەرچی بیرە نەوت و نەوت هەیە هەمووی ببێت بە چڵکاو".
٦/ "یاڕەبی خوایە هەرچی سەیارەی مۆدێل بەرز و وەنەوشە و مەنیکا هەیە ببێت بە (کەریم کابان)"... (لەگەڵ ڕێزمدا بۆ مامۆستا کەریم کابان، من لێرەدا قسەکەی ئەوان دەنووسمەوە).

ئەگەر بە وردی لە دۆعاو نزاکانییان وردبیینەوە، ئەم پۆلە پێشمەرگەیە کە نموونەی هەزاران پێشمەرگەی هەژار و داماو و کەمدەستن، لە بێچارەییدا ڕق و کینەیان لە هەموو دەوڵەمەندەکان و خاوەن باخەکان و پاردار و خاوەن دۆلارکان و خاوەن ڤێللە و قەسرەکان و خاوەن سەیارە مۆدێل بەرزەکانە. بەو پێیەی ڕاستگۆییەوە دژایەتی هەموو ئەمانە دەکەن لە ناخی خۆیاندا، ڕقیان لە هەموویانە، کەچی لە هەمان کاتدا چەکی پێشمەرگایەتییان هەڵگرتووە و پێیان دەوترێت پێشمەرگەی ئازا و قارەمانەکان، بە بەکارهێنانیان ڕۆژانە لە تیڤییەکانەوە و لە ڕۆژنامەکانەوە لە ڕادیۆکانەوە جگە لە خەڵکی گشتی بەسەر زاری بەرپسانەوە بەوپەڕی ڕێزەوە ناویان دەهێنن و بە پاڵەوان و بە ئازا ناویان دەبن. تەنانەت لەسەر قسەیەکی کاک عەدنان عوسمان کە تەنها ئەوەندی وت کە ئەم هێزە چەکدارانە هێزی میلیشیایین، مەسعود بەرزانی گوایە زۆر ڕێز لە پێشمەرگە دەگرێت و زۆر پێشمەرگەی خۆشدەوێت هێرشەی لێکرد و ڕایگەیاند کە ئەوانەی ناوی پێشمەرگە بە میلیشیایی دەبن لە کوردستاندا جێگەیان نابێتەوە!، لە کاتێکدا کە کاک عەدنان عوسمان ئەو کاتە ئەندام پەرلەمان بوو.

هەمووشمان ئەو ڕاستییە دەزانین و چەندین جار لە خودی تیڤییەکانی پارتی و یەکێتیشەوە ئەو پێشمەرگانەی کە بە ناچاری و بە دەم

گریانەوە بەرماڵەی سواڵییان دادەخست لەبەردەم مزگەوتەکان و سەرشەقامەکاندا پیشاندەدران. کە بە بەڕوای من ئەمە شکۆشکاندن و بێڕێزییە کە بە پێشمەرگە دەکرا، کە بە دوومانگ جارێک – جگە لەو ماوەیەی کە ئەمریکا موچەی بە پێشمەرگە دەنارد – ٥٠٠ هەزار دینار دەدار بە پێشمەرگە. بەردەوام پێشمەرگە بەدەست کەمی موچەکەیەوە هاواری بوو. لەهامانکاتدا ئەفسەرکانیان و بە تایبەتی ئەفسەرە پلەدارەکانییان موچەی چەندین ملوێنییان وەردەگرت، ئەوان پێشتەوپەرداخ و ئەمانیش هەژار و داماو، ئەوان بە کاروانی ئوتومبیلی مۆدیل بەرزەوە هاتوچۆیان دەکرد وئەمانیش زۆر جار بە کرێی سەیارەی هاتووچۆی بەرەی جەنگەکان دادەمان. ئەوان ژن و کچەکانیان تا نەوەی گەردن و قۆڵ و باڵیان لە ئاڵتون هەڵکێشراو، ئەمانیش کچ و ژنەکانیان ڕووت و قوت و لە ساڵێکدا دوو دەست جلی بە نەدەکڕدرا. ئەوان پڕ باخەڵیان لە دینار و دۆلار و ئەمانیش باخەڵیان خاڵی. ئەوان نەوت و گازەکەیان دەدزیی و دوکەڵ و پیسییەکەشی بۆ ئەمان.
کەواتە ئەم دەعاکردن و پاڕانەوەیە لە خوا لە ڕق و کینەیەکی ڕەوایانەوە هاتووە بەرامبەر بە بەرپرسەکانیان و بەرامبەر بە دەوڵەمەندەکان. ئەم ڕق و کینەیە ڕق و کینەیەکی چینایەتییە. چینە هەژارەکان ئەگەر هیچیان پێنەکرا و بێ دەسەڵات بوون لە بەگژاچوونەوەی چینە چەوسێنەرکان خۆ هیچ نەبێت ئەوەیان پێدەکرێت کە ڕقیان لێیان بێت و بەم جۆرە بە گاڵتەجاڕییەوە ڕق و کینەکانییان هەڵڕێژن.

هەڵڕشتنی ئەم ڕق و کەنەیە، لە لایەک ئارامییان پێدەبخشێت، لە لایەکی تریش چونکە بە گاڵتەجاڕیی و پێکەنینەوەیە ناکەونە بەر لێپرسینەوە و سزادان لە لایەن بەرپرسە دڵڕەقەکانیانەوە.
دەربڕینی ئەم ڕق و کینەیە، ئەوەمان پێدەڵێت، کە چەوساندنەوەی چینایەتی بنەمای هەموو چەوساندنەوەکانە، لە هەموو چەوساندنەوەکان بە ئازارتر و گەورەترە.

بەڵام ڕەهەندێکی تری ئەم ڕق و کینە چینایەتییە، ئەوەیە کە هەژارانی کوردستان زیاتر لە سەد ساڵە بەوە گۆشدەکرێن کە چەوساندنەوە و زوڵم و زۆر و بێدەرتانیی و کەمدەستیی و ماڵوێرانی تەنها لە چەوساندنەوەی نەتەوەییەوە هاتووە، ئەگەر ئەم چەوساندنەوەیە بسڕێتەوە چیتر خەڵک ناچەوسێتەوە و هەژار و داماو نابێت!. ئەم پەروەدەکردنە کارێکی کردوە کە ڕاستی ئەوە لە بیرهەژارن بەرێتەوە کە لە پێش چەوساندنەوەی نەتەوەیی و گەورەتر

لە چەوساندنەوەی نەتەوەیی چەوساندنەوەی چینایەتییە کە مرۆڤەکان دەهاڕێت. هەژارانی وڵاتی ئێمە بەوجۆرە پەروەردەیەکی شۆڕشگێڕیی نەکراون کە لە یەککاتدا دەتوانرێت بە گژ هەموو جۆرەکانی چەوساندنەوەدا بچنەوە و دنیایەکی بەختەوەر و یەکسان و دادپەروەر بۆ خۆی بێنێتە ئاراوە. ئەم پەروەردەیە لە لایەن هێزە ناسیۆنالیستەکانەوە کاری لەسەر کراوە، بۆ ئەوەی بتوانرێت گەورەترین هێزی بۆ دروستبکرێت و لە هەمانکاتدا بۆ ئەوەی ئەم هێزە دنیایی چەوسێنەران و دەوڵەمەندەکان تێکنەدات. ئەم پەروەردەیە لەهەموو شۆڕش و بە ناو بزووتنەوەکانی ڕزگاریخوازییدا هەروا بووە.

بەرجەوازیەتی دواکەوتووی کوردستان بەم پەروەردە سەقەتە ناسیۆنالیستیی و دینیی، توانیویانە خەڵکێکی زۆری پێهەڵبخەڵەتێنن و بیانکەن بە هێزێکی گەورە بۆ مانەوەی دنیا پڕ لە نایەکسان و نادادپەروەر و نا مرۆڤییەکەی خۆیان. ئەگەر وردبینەوە لە ماوەی ٢٦ ساڵی حوکمڕانی ئەم حیزبە دەسەڵاتدارە ناسیۆنالیستیی و دینییانەدا، بەردەوام خەڵکی هەژار و داماو بوون بە پارێزەریان و هەرچ کاتێکیش ویستبێتیان وەک ئامێر مەڕیان داون، یان ئاپێچی بەرەی جەنگەکانییان کردوون. ئەم خەڵکە هەژارە بەردەوام بە هاژاری و داوماوی ماونەتەوە و حیزبەکان و مەکتەب سیاسییەکانیان و سەرکردەکانیان و بنەماڵەکانیان و کەسوکارەکانییان و هەندێکیش لە بازرگانە چاوچنۆکەکان بە دەوڵەمەندی ماونەتەوە.

ئەم پەروەردەیە، لە بنەڕەتەوە پەروەردەی خێزانەکانە، چونکە خێزانەکانی وڵاتانی دواکەوتوو پەروەردەیەکی ترادسیۆنیی و کولتوورێکی دواکەوتویی بەسەرچوویان هەیە. دوای خێزانیش، هەمان پەروەردە لە باخچەکانی ساوایان و قوتابخانەکان و تەنانەت زانکۆکانیشدا منداڵ و مێرد منداڵ و خوێندکارەکانی پێ گۆشدەکرێت. کەواتە ئەم پەروەردەیە فەرهەنگێک دێنێتە ئاراوە کە بریتییە لە فەرهەنگی چەوساندنەوە و ژێردەستەیی، بریتییە لە فەرهەنگی بێدەسەڵاتیی، بریتییە لە فەرهەنگی نەزانین و نەخوێندەواری، بریتییە لە فەرهەنگێکی پڕ لە نادیموکراتیی و نا یەکسانیی و نا دادپەروەریی.
بۆیە پێشمەرگە هەژارەکان، یان سەربازە هەژارەکان و زۆربەی زۆری خەڵکی گشتی هەژار و بەشمەینەت نازانێت چۆن شۆڕشگێڕانە شۆڕشی خۆی بەرپا بکات دژی هەموو جۆرە چەوساندنەوەکان. ئەم پۆلە پێشمەرگەیە، بێ دەسەڵات و ناچارن، چونکە گۆشنەکراون بە پەروەردە و فەرهەنگێکی

شۆرشگێرانە و ئازایانە. لە هەمانکاتدا پڕ لە ڕق و کینەن بەرامبەر بە چەوسێنەران، لە مزگەوتەکانەوە فێری ئەوە کراون کە خواوەند حەقی بزنی کەڵ لە شاخدار دەکاتەوە، بۆیە ئەمانیش لە خوا دەپاڕێنەوە کە ماڵ و موڵکی هەموو دەوڵەمەندەکان وەرانبەت، لە جیاتی ئەوەی شۆڕشێک بەرپابکەن بۆ دنیایەکی پڕ لە بەختەوەری و یەکسانی و دادپەروەری بۆ هەمووان.

جیهاد موحەممەد

٢٧/١٠/٢٠١٧ /

کۆیلەی میدیا … ئاری زیندینی

(راگەیاندن _ میدیا) , گەر نەڵێم بووەتە (ڤایرۆس) هیچی کەمتر نیە لە (ڤایرۆس) لەگەڵ ڕێزم بۆ (میدیا) و میدیایی پرۆفیشناڵ و میدیایەك بە ئەرك و بەرپرسیارێتی هەستێ, (میدیا) لەو سەردەمە دەتوانێ نەك دەخی هاوڵاتی ومرۆڤەکان بشێوێنێ بەڵکو دەتوانێ دەخی وڵات وهەرێمێك بەتەواوی بشێوێنێ و سەرلەبەری ئاڵۆزبکات, میدیاوڕاگەیاندن لە ئەساسەوە بۆ ئەوە دروست نەبووە کە ئەمڕۆ دەیبینین کە دوورکەوتۆتەوە لە ئەرکی (ئەخلاقی- کۆمەڵایەتی- سیاسی- ئابووری- مرۆڤایەتی- فەرهەنگ ورۆشنبیری) کە ئەرکی سەرەکی (میدیاوراگەیاندن) بۆ ئەمانە دروست بووەوهاتۆتە کایەوە بەڵام لە جیهانی ئێستایی بێسەروبەری کە هەموو ئایدۆلۆژیاوسیستەمەکان لە وڵاتان لێی بەرپسیارن تەنهاوتەنها بۆ مەرامی تایبەتی خۆیان (میدیا) بەکار دەهێنن وبازرگانی پێوە دەکەن ! (میدیا-راگەیاندن) لە سەردەمی ئێستادا بووەتە کەرەسەوچەکێکی زۆر گرنگی بەدەست کەسەکان ودەسەڵاتداران وکۆمپانیاورێکخراوحیزبەکان ! تاکو مرۆڤەکان (کۆیلە) بکەن بۆ بەرژەوەندی خۆیان بەکاری بهێنن ! بەتایبەت لە کۆمەڵگەیەکی داخراو نا مەدەنی لە سەرتاسەری جیهان بەتایبەتی لە کۆمەڵگەیەکی داخراوی نامەدەنی لەباشوری کوردستان(هەرێمی کوردستان)! (میدیا) لە باشوری کوردستان نەك ئازادە بەڵکو (بەڵەڵایە) نەك بەئاشکرا بەڵکو بەزۆر خۆی خزاندۆتە ناو ئەقڵی مرۆڤەکان و بەلاڕێدابردنی مرۆڤەکان وشاردنەوەی راستی وسەرلێشێواندنیان ! ئەمەش بەپاڵپشتی دارایەکی زۆروحیزبی ! نە

سەندیكایی رۆژنامەنوسان ونە وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم توانایی دەسەڵاتی بەسەرەوەیان نیە! بەمیزاجی خۆیان مرۆڤەكانیان كۆیلەودەستەمۆكردووە بۆ خزمەتی بازرگانی وئایدۆلۆژیایی تایبەتی (میدیا), بەتایبەت ئەو كەنال ومیدیا حیزبیانەی دەسەڵاتدارن ودارایی بەهێزیان هەیە!

لەباشوری كوردستان هاوڵاتیان بوونەتە كۆیلەی سەرسەختی كەناڵە میدیاكان(تەلەڤزیۆن- رادیۆ- رۆژنامەوگۆڤارەكان-سایتەكان) هاوڵاتی وتاكی وا هەیە تەنیا یەك كەنال ومیدیا بەباش دەزانێ بۆژیانی خۆی ئەوانیتر 100% رەفز دەكاتەوە ئەقڵی وا ڕاهاتووەووا تێگەیەنراوە یانیش لە ترسی حیزبەكەی بەلای ئەوانیتر ناچێ! یانیش هەرخۆیی ئەم كۆیلەتیەی میدیایی هەڵبژاردووە مەرج نیە حیزبیش بێت! (كۆیلەی میدیایی) نیشانەی زەقی نەبوونی ئازادی تاك و نەبوونی ڕۆشنبیری لای تاكە هەرخۆی میدیاكەش ئازاد نیە لە ئەساسەوە ! ئەركی میدیا لە باشوری كوردستان ئەوەنیە هەركەسێك قسە بكات پەخشی بكات راست یان درۆ یان دواتر چی روودەدات ! هاوڵاتی تەنانەت بەپرسی باڵا لە حیزبەكان لە راگەیاندنێك لێدوان دەدات لە راگەیاندنێكیتر لێدوان وقسەیەكیتر بەلای ئەو ئەوە سیاسەتەو بەلای راگەیندنەكەش ئەوە كاری راگەیاندنە! ئەسڵەن راگەیاندن دەبێت پاكسازی بكات لەم جۆرە لێدوانانە بەدوایی ئەوە بێت كامەی راستە بەتایبەت گەر پرسێكی نیشتمانی بێت.

بەم دوایە (میدیا) لە باشوری كوردستان بە خراپترین ئەرك هەڵسا لە تێكدانی باری دەروونی خەڵك , هاوڵاتی وا هەیە بەقسەی راگەیاندنێك ئاوارەوسەرگەردان بووە ماڵ و حاڵی خۆی بەجێهێشتووە, راگەیاندن لە كوردستان بووە هۆی ئەوەی پێشمەرگە لەكەداربكرێت وشاروگوندوشارۆچكە بەجێهێڵرا بۆ دوژمن ! لە باشوری كوردستان ئاستی راگەیاندن زۆر نزمە هۆكارەكەشی ئەوەیە نەبوونی كادری لێهاتووپڕۆفیشناڵ وگەندەڵ و ئەڵقە لە گوێی حیزب وبەرژەوەندی تایبەتی سەرباری باری دارایی باش و تەكنۆلۆجیا نەتوانراوە نمونەیەكی جوان وسەردەمیانەی (میدیا) پێشكەش بكەن وایی لێهاتوە خەڵك رقێكی زۆری لە (میدیا) هەیە بە دوژمنی خۆی دەزانێت ! هەركۆمەڵە هاوڵاتیەك دوژمنایەتی لەگەڵ راگەیاندن پەیداكردووە !

ئۆکتۆبەر، ئەڵتەرن□اتیق و چارەسەر

لەیادی (100)ساڵەی شۆڕشی ئۆکتۆبەری مەزندا، بەکۆڕ و فلیمی دیکۆمێنتاری و چالاکی جۆراو جۆر، ئۆکتۆبەر زیندوو ڕادەگرین.

پانێلێک بەم ناونیشانانە:

* کاریگەریەکانی شۆڕشی ئۆکتۆبەر لەسەر پرسی ژنان و خۆشگوزەرانیەکانی کۆمەڵگا.(لاوژە جەواد)
* کاریگەریەکانی شۆڕشی ئۆکتۆبەر لەسەر گەلانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست.(گۆران هەڵەبجەیی)
* شۆرشی ئۆکتۆبەر، 1958ی عێراق و 2017 ی کوردستان.(نادر عبدولحەمید)

ڕۆژ: یەکشەممە
کاتژمێر: 14 – 18
ڕێکەوت: 5-11-2017

ناونیشان:

Taastrup Medborgerhuset
Taastrup Hovedgade 71
2630 Taastrup
بۆ پەیوەندی ، 40318544
دەستەی سەرپەرشتی یادی شۆڕشی ئۆکتۆبەر لە دانیمارک

بارزانی، چیکرد؟! … ئەرسەلان مەحمود

لەم سەروبەندی بەکۆتایی هاتنەی جەنگی دژە داعشدا، بارزانی هەر دەبوایە بەو خێرایی و پڕتاوییە، بژاردەیەکی نوێ بهێنێتە ئاراوە، بێگومان تا لەڕێگەیەوە بتوانێ ئەو پێگەیەی هەیەتی، لەو ناساییەی

تێیکەوتووە دەرباز بکاو، بەڕێگەیەکی دیداو لەفیلمەکی تردا ڕەوایەتی بداتەوە بەمانەوەی خۆی!

- **ئەمە چۆن؟**

لەڕاستیدا، ئەوەی مانەوەی بارزانی تا ئێرە لەمەیدانەکەدا هێشتووەتەوە، ئیجماعی نەتەوەیی و زەروریەتی نیشتمانی نەبووەو نیە، هەڵتۆقانی داعش و کۆ دەنگییە بەرژەوەندیگەرا هەرێمایەتی و دەولیەکە بوون!

ئاخر هاوڵاتی بەئاگاو خوێنەری هۆشمەند، بیریانە ئەو کاتانەی پاڕلمان دەیگوت بڕۆ، لەبەر ئەوەی ماوە یاساییەکەت تەواو کردوە، بارزانی لەبەرامبەردا پاڕلمانەکەی داخست!! بیریانە ئەو کاتانەی خەڵکی دەیانگوت بەسە ئیتر، ماوەی سەرۆکایەتییەکەت بەسەرچووە، بەڵام لەبەرامبەردا، تورکیا ئاڵای کوردستانی بۆ لەئانکارا دادەناو، ئێران خوازریاری پێشوازیکردنی بوون و، هەر ڕۆژەو سەرۆك وڵات و شاندەکی فەرمی ئەوروپایی و ئەمریکی و خۆرئاوای دەهاتنە هەولێرو، مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرد!! وەك ئەوەی هەر هیچ ڕوینەدابێ و، نەبای هاتبێ و نەباران!

لەبەر ئەوە، بارزانی بەر لەتەواو بوونی گەمەی داعش و، پێش ئەوەی حزب و هێزە سیاسیەکانی کوردستان بەهەژمار بێنەوە سەر هەست لەبەرامبەریدا، دەبوو بژاردەیەکی نوێ بهێنێتە ڕۆژەقەوە، هیچ بژاردەیەکیش بەهێندەی ” ڕیفراندۆم ” نەیدەتوانی ئاوا بەخۆرایی جۆرە ئیجماعییەکی گەلی بۆ دروست بکاو، لایەنە سیاسیەکان ئیحراج بکات!!

ئەو دەمانەی دەرو دراوسێ و دنیا دەیگوت: نەکەی، نابێ و نەخێر کاتی نییە، ئەوان شوێنەکیان ژانیدەکرد، بارزانی زۆر ورد لەمە تێدەگەیشت، بەڵام ئەو شوێنەکی تری لەئازاردا بوو، ئەکید گەر هیچ مەترسییەکی لەسەر خۆی شك بردبا، هەرگیز وەها سەرەڕۆییەکی نەدەکردو، سەرچیخ نەدەچوو !

- **ئێستا چی؟**

بارزانی ریفراندۆمەکەی کرد، مەرزەکان، فرگەکان، پەیوەندییە هەرێمایەتی و دەولیەکان، بەیەکەوە لەسەر کورد داخران، سەدان پێشمەرگە شەهید بوون و بوونە قوربانی و، سەدان هەزار کورد لەکەرکوك و ناوچە جێناکۆکەکانەوە ماڵوێران و دەربەدەرو شکۆ شکاو هاتنە دەرەوە، ئاگرەکی گەورە بەردرایە ناو ماڵی یەکێتیی، سەدا

پەنجاو یەکی خاکی کوردستان/باشور، لەدەست درا، زیاتر لەپێنج سەدو بیست و یەك بیرە نەوت و سەرچاوە داراییە سیادەییەکانی تری هەریم و، تەواوی ئەم جۆگرافیایە ڕادەست بەحکومەتی عیراقی کرانەوە، ژاوە ژاوو سەرئێشەیەکی زۆر کەوتە ناو ماڵی کوردییەوە، ئەمە بەجۆرێك کەم جار ڕێکەوتووە کورد لەوسەر بێ هەتا ئەوسەری نیشتمانەکەی، لەبەرامبەر ئەوەی بەسەریدا هاتووە هێندە هەست بەشکان و دەرون ڕوخان و لەشکە دراوی بکات، سەدان کەسایەتی و تێکۆشەر درانە بەر تانەو تەشەر!!

- **دواجار :**

بارزانی جگە لەدەرکردنی دو بەلاغ و بڵاوکراوە، ڕاستەوخۆ بێوشیەك چییە نەهاتە دەنگ، لەبری دەست لەکارکێشانەوە، کەوتووە هەوڵدان، میدیا کەوتەوە کار، خەڵکانی لەتاراوگە هێنایەوە سەر جاددە، بەسەدان ڕۆژنامەوانی غەیرە کورد ڕەشوە خوراو کران و ئاڕاستە کران، ئیسرائیل لەبری تەیارەکانی، لەبری بەدەنگەوە هاتنەکی فەرمی، ژێر بەژێر کەوتەوە هەوڵە ئیستغباراتییەکانی، عیراق گەیشتەوە دوا سنورەکانی دو هەزارو سەزدەو مەرزو فەگەکانی خستنەوە ژێر ڕکێفی خۆی، ئەمریکا هاتەوە مەیدانەکە، ئیران ئیستەی بەکردەواکانی کرد، تورکیا نەرم و نیان بوویەوە، شاندی مفاوزات لەبری سیادی و سیاسی و پاڕلمانی، ئەمنی پێکهێندراو هەفتەی دادە موسڵ دەبێتە وێستگەو شوێنگەی دیدارەکانی!

- **سەرئەنجام:**

دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەرێم تەجیمید کرا، ئەسڵەن هەر هەڵدەوەشێندرێتەوە، چونکە هەم دوای بارزانی بوار نادرێتە کەس شوێنەکەی بگرێتەوە، هەم موهیمیەکی تر بەهەمان دەسەڵات و شمولیتریش لەئارادا هەیە، ئێستا بارزانی نامەیەکی ناردوەتە پارلمان، دەخوێندرێتەوەو پەسند دەکرێت، بەڵام جگە لەوەی خۆی وەك فەرماندەی هێزە چەکدارەکان دەمێنێتەوە، بەیاساش دەبێت وەك ڕابەرو مەرجەعی کوردو کوردایەتی ڕابسپێردرێت!!

- **پرسیار:**

ئایا وجودی بارزانی، هێندەی دەستهات هەبووە، تا لەپێناو مانەوەیدا ئەوەندەی لەسەر بەقوربانی بکرێت؟ ئایا حزب و هێزە سیاسیەکانی کوردستان هەروا بێباك و خەمسارد دەبن لەبەرامبەر دەستگرتن بەوەها وەقیعەکی سەپێندراودا؟ مەگەر سیاسەت هەروا بەخاترو خوایشت دەکرێت؟ ئەرێ ئەم شەرمنییە چییە بەرۆکی گرتوون؟

ئەم نهێنییە چییە مەسئولیەت و ئیحراجی پێوە نەهێشتوون و لەسەر هەڵگرتوون؟ دەبێ هەر هیچ هەست بەهەرزان بازاڕی نەکەن؟!!

سیناریۆکانی ڕوبەڕو بوونەوەی ئەم بار و دۆخە! … عەبدوڵا ساڵح

کوردستان بە قۆناغێکی دژوار و پڕ مەترسیدا تێپەڕ دەبێ ، بارو دۆخی دوای ١٦ ئۆکتۆبەر ئەم ناوچەیەی خستە بەردەم کۆمەڵێك ئالۆگۆڕی ڕیشەیی، ڕەنگە ئاکامەکانی یەك لەدوای یەك دەرکەون، نامەکی ئەمڕۆی بارزانی بۆ پەرلەمان – وەك نمونە .
یەکێك لە یاریکەرە سەرەکیەکانی ئەم گۆڕەپانە یەکیەتی نیشتمانی ، یا دەقیق تر بڵێین باڵێکی ناو یەکیەتی بوو ، هەرکەس بەسیاسەتی ئەم باڵە بڵێ خیانەت یا موئامەرە ئەوا لە سروشت وسیاسەتی ئەحزابی ناسیۆنالستی کوردی ، بەتایبەتی یەکیەتی و پارتی ، نەگەیشتوە یاخود سادەو سەتحی بیر لەسیاسەتەکانیان دەکاتەوە . ئەم سیاسەتەی باڵی بنەماڵەی تاڵەبانی لە ناو یەکیەتیدا بەردێك بوو بە دوو ئاراستەدا !

یەکەم / ئەوان دڵنیا بوون لەوەی پارتی بۆتە تاکە حزبی باڵا دەست لەکوردستاندا وهەنگاو دەنێ بەرەو سەرکەوتنی ڕیفراندۆمەکەی خۆی و فەزای کۆمەڵگاشی بە جۆرێك شەحن کردوە تەنانەت نەیارەکانیشیان ناتوانن بە بەڵێ دەنگ نەدەن ،ئەم جوڵاندنی شەقامە ، ئەو حیزبە، وە بەتایبەتیش سەرۆکەکەی دواتر وەك (پاڵەوانی قەومی) وێنا دەکا ، ئەگەر لەم هەل ومەرجدا فریای لەباربردنی نەکەون ڕەنگە دووبارە بوونەوەی ئەم دەرفەتە بۆ شکستهێنان بە بارزانی لە نزیك ماوەدا ئەستەم بێ .

دووەم / کورسیەکەی جەلال تاڵەبانی چۆڵە! ئەگەر ئەو بنەماڵەیە فریا نەکەون ئەوا پڕۆ پارتیەکانی نێو یەکیەتی ، بەتایبەت – کۆسرەت ڕەسوڵ ومەلا بەختیار – ئەو هەلەی باڵا دەستی پارتی دەقۆزنەوە و کێشەکانی نێو ماڵی یەکیەتی بە قازانجی خۆیان دەشکێننەوە بەرەو

کورسیه چۆڵه‌که ، وه یاخود باڵ باڵێنی نێو یه‌که‌تی ئیدامه‌ی ده‌بێت که ئه‌مه‌ش له به‌رژه‌وه‌ندی پارتیه‌و ده‌رفه‌تی جێگیرکردنه‌وه‌ی کورسیه‌که‌ی تاڵه‌بانی بۆ ئه‌وان سه‌ختر ده‌کا ، ئه‌م باڵه‌ی ناو یه‌کیه‌تی، وه‌ك سروشتی ئه‌حزابی ناسیونالستی کورد، به‌بێ گوێدانه هیچ به‌رژه‌وه‌ندیه‌ك جگه له‌به‌رژه‌وه‌ندی ته‌سکی حیزبایه‌تی و بنه‌ماڵه‌یی خۆیان ، ئه‌م سیاسه‌ته‌یان پیاده کرد ، هه‌ر وه‌ك چۆن پارتیش بۆ هه‌مان به‌رژه‌وه‌ندی ٣١ ی ئابی پیاده‌کرد ، ئه‌م شکسته مێژوویه‌ی ئه‌مڕۆ به‌رهه‌می پرۆسه‌یه‌کی ٢٦ ساڵیه که ڕیفراندۆم دوا په‌رده‌ی بوو ، ئه‌و قه‌تره‌ی بوو کاسه‌که‌ی پڕکرد .

دوای ئه‌م ڕوداوانه ، حیزبه‌کانی سه‌ر گۆڕه‌پانی سیاسی کوردستان هه‌ر یه‌که‌یان په‌رچه کردار و ئه‌ڵته‌رناتیفی خۆی خسته ڕوو، دیارترینیان (حکومه‌تی ڕزگاری نیشتمانی) یه له لایه‌ن گۆڕان و کۆمه‌ڵ ! فه‌شه‌لی ئه‌م مۆدێله له به‌دیل ڕونکردنه‌وه‌ی زۆری ناوێ ، ئه‌م حوکمه‌تی ڕزگاری نیشتمانیه ، ئه‌گه‌ر سه‌ربگرێ ، تێکه‌ڵه‌یه‌ك ده‌بێ له نوێنه‌رانی هه‌مان ئه‌حزابی مه‌وجود که پێشتر له بنکه فراوانه‌که‌دا به‌شدار بوون، به جیاوازیه‌که‌وه که‌گۆڕینی ده‌م و چاوه‌کانه، ده‌نا سیاسه‌ت هه‌ر هه‌مانه‌و ده‌رئه‌نجامیش له‌وه باشتر نابێ .

گۆڕانێك که به نزیك یه‌ك ملیۆن ده‌نگده‌رو ٢٦ کورسی (په‌رله‌مان) له پرسێکی چاره‌نوسازی وه‌ك ڕیفراندۆمدا له دوا ساته‌کانی ئه‌نجامدانی ئه‌و پرسه سیاسه‌تی (هه‌لور بلور)ی گرته به‌رو ڕێکخه‌ره گشتیه‌که‌شی پێشه‌نگی ئه‌و سیاسه‌ته بوو! ئاخۆ به‌م سیاسه‌ته شه‌ل و سه‌قه‌ته ده‌توانێ له ژێر باری ئه‌م هه‌ل و مه‌رجه سه‌خته‌دا بێته ده‌ر ؟ کۆمه‌ڵیش که تا ئێستا به‌شداره له‌م حوکمه‌تی مه‌وجوده مه‌گه‌ر به دوعاو نوشته بچێته پای (ڕزگاری نیشتمانیه‌وه) ، به‌رهه‌م ساڵحیش که شانسی خۆی له حوکمڕانی کوردستان تاقی کردۆته‌وه ، وه ئه‌م ٢٦ ساڵ شکست و فه‌شه‌له پرۆسه‌یه‌ك بوو ئه‌ویش بێ پشك نه‌بوو تیایدا .

(نه‌وه‌ی نوێ) که‌ی شاسوار عه‌بدولواحدیش ، ئه‌گه‌رچی ده‌نگێکی نوێ یه و له غیابی سه‌ر و سه‌کتی ئه‌و هێزانه‌ی خۆیان به ئۆپۆزسیون ده‌زانن هه‌ڵتۆقی ،وه به پاڵپشتی ده‌زگایه‌کی زه‌به‌للاحی ئیعلامی و سه‌روه‌ت و سامانێکی زۆر ، به‌ڵام ڕێگا چاره‌که‌ی له چوار چێوه‌ی هه‌مان مۆدیلی حوکمڕانی ناچێته ده‌رو ناتوانێ بچێته ده‌ر ! ئه‌وه‌تا له قسه‌کانیدا موژده ده‌دا به گه‌نجان که : ده‌توانن هه‌موتان وه‌ك من ببنه ملیۆنێر !!

ڕیفراندۆم هه‌ر وه‌ك چۆن کۆمه‌ڵگای کوردستانی شه‌ق کرد ، چه‌پ و

کۆمونیستەکانیشی کردە دوو بەرە ، بەرەی بەڵێ لەلایەك و بایکۆت و نەخێریش لەلاکەی دیکە ، ئێستا کە ئەم هەل و مەرجە هاتۆتە پێش بەرەی بەڵێ ئەلتەرناتیڤێکی جیاوازتر لەوەی پێشتر دەیانخستەڕو بانگەشە ناکەن ،مەگەر (ناوەندی سەربەخۆیی کوردستان)ە کەیان نەبێ !. ئەمانە هەر لە سەرەتای پێکهاتنیانەوە بانگەوازی خۆ ڕێکخستن لە شوێنی کار و ژیان و جیا کردنەوەی ڕیزی کرێکار و زەحمەتکێش لە ڕیزی ئەحزابی بۆرجوازی و پێکهێنانی شوراو خەبات بۆ ڕاماڵینی ئەم دەسەڵاتەیان وەك شیعار بەرزکردۆتەوە ، – حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان – وەك نمونە . کەس شکی لە دروستی ئەم شیعارانەدا نیە ، بەڵام بەداخەوە تاکو ئێستا هەر لە چوار چێوەی شیعار بەولاوە تر نەچووە !
بەرەکەی تر بە پشتبەستن بە باشتر ناسینی خسڵەتی ناسیۆنالیزمی کورد و نە چوونە پای ئەم ڕیفراندۆمە شکست خواردوە، هەمان ئەو شیعارانەی باسم کردن بەرز دەکەنەوە بەدەنگێکی زوڵالتر وپێداگری لەسەر هاوچارەنوسی لەگەڵ باقی کرێکار وزەحمەتکێشانی عێراقداو سەپاندنی کۆمەڵێك ڕیفۆرم – ناوەندی خەباتی کرێکاری و جەماوەری – وەك نمونە . بەشێکیشیان مودێلی – یە پە گە – وەك ئەلتەرناتیڤێکی سەرکەوتوو دەخەنە بەر چاو .

دەنگێکی جیاواز لە هەموو ئەوانە هەیەکەێ لە داخی دەسەڵاتی گەندەڵی کوردی، پێیان وایە باڵا دەستی عەبادی لە کوردستان و ڕاماڵینی دەسەڵاتی کوردی لانی کەم گوزەران و ژیانی خەڵك باشتر دەکا ، ئەم بۆچونە نەك زۆر سەقەتە بگرە زۆر خەتەریشە ، ئەم حوکمەتەی بەغدا لە ٢٠٠٣ وە تاکو ئەمڕۆش نەیتوانیوە لانی کەمی ژیان وگوزەران و خزمەتگوزاریە سەرەتاییەکان بۆ دانیشتوانی ناوەڕاست و خواروی عێراق دابین بکا ، چجای بۆ کوردستان ! خەتەرە گەورەکەش لەوەدایە پەلامارەکەی بەغدا بەرەو لەبار بردنو سەندنەوەی تەنانەت هەموو ئەو دەسکەوتە کەم وکوڕانەش کە بۆ خەڵکی کوردستان تاکو ئێستا دابین کراوەو چونەوە ژێر چەپۆکی دەسەڵاتی تایفی شیعە و قەومپەرستی عەرەبی واتە دابەزین بۆ کلکی مارەکە لە گەمەی مارو پەیژەدا .

خەڵکی کوردستان ئەرکی دەسبەجێیانە ئەمڕۆ بوەستنەوە بەرامبەر شاڵاوی دڕندانەی هێزە عێراقیەکانی سەر بە دەوڵەتی مەرکەزی کە پێشقەرەوڵیان هێزێکی تایفی قەومی فاشیستی چەنگ بە خوێنی وەك (حەشدی شرعبی)یە ، ئەم هێزە کە ڕاستەوخۆ فەرمان لە دەوڵەتی کۆنەپەرست و فاشیستی جمهوری ئیسلامی ئێران وەر دەگرێ بە شیعاری –

شەلم کوێرم کەس نابوێرم – خەریکە هەمان سیناریۆی پاکتاوی رەگەزی و تایفی دەسەڵاتدارانی پێشوی عێراق دووبارە دەکاتەوە ، هێرشە دڕندانەکەیان بۆ سەر خەڵکی کورد زمانی دوزخورماتو وە کەرکوك – وەك نمونە .

دەسەڵاتی ئەحزابی ناسیونالیستی شکستخواردوی کورد لە ئێستادا ئامادەی هەموو سازشێك و چۆکدادانێکن لەبەرامبەر دەسەڵاتدارانی بەغدا لە پێناو پاراستنی بەرژەوەندیەکانیان . لەبەرامبەردا پێداگری حکومەتە تایفی وقەومیەکەی بەغدا لەسەر هەرچی زیاتر پاشەکشەکردن بە (دەسەڵاتی کوردی) ترسی ئەوە دێنێتە کایەوە کە باڵی شومی ئەم حوکمەتە دووبارە بکشێتەوە بەسەر کوردستاندا لەبەرامبەر زەبونی و بێدەسەڵاتی حیزبە کوردیەکاندا ، بۆیە پێویستە بە هەموو شێوەیەك بەرگری لەو سیاسەتە کۆنەپەرستانەی حکومەتەکەی عەببادی بکرێ و ئەم دەسەڵاتە کوردیە ئێکسپایەرەش کۆتایی پێ بێت ، بیر کردنەوە لە سیاسەتێکی عەمەلی و مومکین کە ئەم دەسەڵاتە گەندەڵ و فاشیلە کۆتایی پێبێنێ و دەسەڵاتی هەڵبژێردراوی خەڵك بەرقەرار بکا ، میکانیزمەکەی پەروەندەیەکەی کراوەیە دەکرێ قسەی زیاتری لەسەر بکرێ ! نابێ ئەوەشمان بیرچێ کە ناوچەکە لە چاوەڕوانی ئاڵوگۆڕی سیاسی گەورەدایەو بێشك کوردستانیش دەگرێتەوە و یەکێك لە کاردانەوەکانیشی سنوردانانێك دەبێ بۆ ئەم دەستدرێژی و لوتبەرزیەی حکومەتەکەی عەببادی .

2017 / 10 / 29